Recreatiepool Donk

Territoriale en recreatieve toekomstvisie

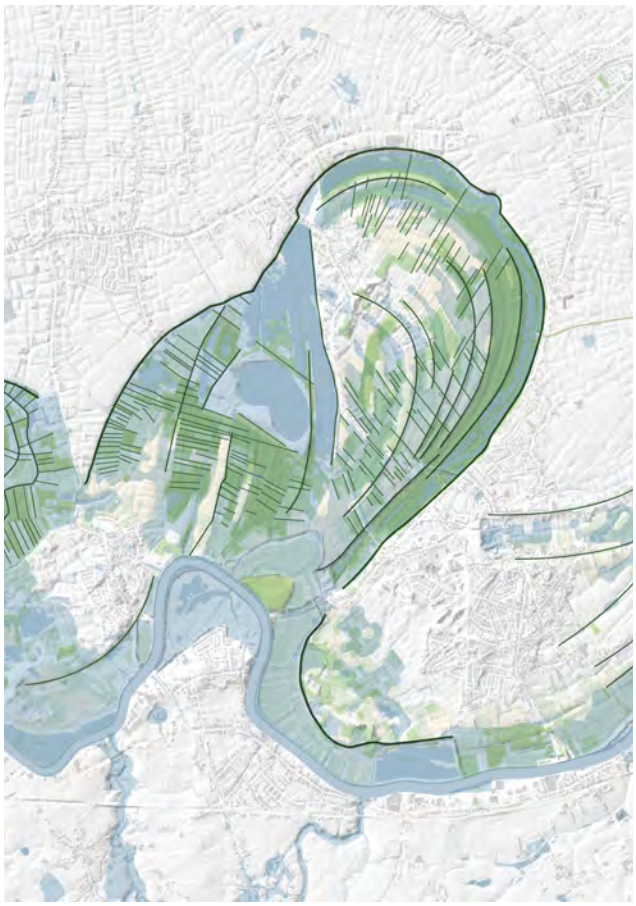

Draft
28.04.2021

TEAM:
atelier horizon
i.s.m.
IDEA consult
Driekwart Groen
Endeavour
Suunta
Rasschaert

Colofon

+ Opdrachtgever

Provincie Oost-Vlaanderen
Dienst Ruimtelijke Planning en Directie Recreatiedomeinen
Sylvie Dewart - sylvie.dewart@oost-vlaanderen.be
Hannelore Mees - hannelore.mees@oost-vlaanderen.be
Vesko Valverde - vesko.valverde@oost-vlaanderen.be
Luc Taragola - luc.taragola@oost-vlaanderen.be

Gemeente Berlare
Kristof Van Peteghem - kristof.vanpeteghem@berlare.be
Isabel Six - isabel.six@berlare.be
Nathalie Lemaire - nathalie.lemaire@berlare.be

Regionaal Landschap Schelde-Durme
Tom Wezenbeek - tom@rlsd.be
Audrey Jansseune - audrey@rlsd.be

+ Ontwerpteam

atelier horizon
Sint-Annadreef 50A
1020 Brussel
Annelies De Nijs - Namgyel Hubert
a.denijs@atelierhorizon.com

Endeavour
Rubenslei 10, bus 5
2018 Antwerpen
Ward Joppen - Jakob Vandevoorde
ward@endeavours.eu

IDEA consult
Jozef II-straat 40, bus 1
1000 Brussel
Michelle Accardo
michelle.accardo@ideaconsult.be

Suunta
Sluisstraat 79, bus 03.01
3000 Leuven
Michaël Verheyde
michaël.verheyde@suunta.be

Driekwart Groen
Zottegemstraat 2
9688 Maarkedal (Schorisse)
Dirk Criel
info@driekwartgroen.be

Rasschaert advocaten
Schoolstraat 20
9420 Erpe-Mere
Wim Rasschaert
wrasschaert@rasschaertadvocaten.be

Inhoudstafel

4 A. Een uniek (vergeten) Schelde-landschap
- *kader & uitdagingen*

6 Inleiding

8 Een uniek (vergeten) Scheldelandschap

14 B. Lezing van een gelaagd recreatief gebied
- *synthese*

16 Synthese van het Donkgebied

26 C. Territoriale en recreatieve strategie voor het Donkgebied
- *raamwerk*

28 Over meanders, lussen, links en knopen

34 Een heldere mobiliteitsstructuur

38 Recreatieve ambities voor het Donkgebied

40 Een vernieuwde verblijfsrecreatie

44 Een raamwerk voor het Donkgebied

46 D. Nieuwdonk als natuur-recreatiedomein - *zoom 1*

62 E. Een nieuw gezicht voor de verblijfparken Kouter - *zoom 2*

72 F. Kloosterputten als verborgen parel - *zoom 3*

82 G. Het toekomstig recreatief landschap vormgeven
- *toetsingskader & actie-programma*

84 Van visie naar uitvoering

86 H. Naar een gedragen visie - *proces*

88 Een project in dialoog

92 Een project gericht op duurzaamheid

A. Een uniek (vergeten) Schelde-landschap - *kader & uitdagingen*

Inleiding

Een toekomstvisie voor het Donkgebied

Dit visiedocument bundelt de verschillende elementen die samen de toekomstvisie voor het Donkgebied verbeelden. Hiertoe werden zowel synthesekaarten, raamwerkkaarten, structuurschetsen als inrichtingsplannen voor enkele zooms opgesteld. Ze vormen samen een doorkijk naar de toekomst van het gebied.

Binnen deze visie worden de hoofdlijnen uitgezet, intenties getoond en klemtonen gelegd. Het is van groot belang om de overkoepelende structuur voor het gebied leesbaar te maken. Latere opportuniteiten, individuele acties en transformaties kunnen binnen dit kader op een kwalitatieve manier gebeuren. Hiertoe werd ook een toetsingskader voor recreatie uitgewerkt (zie verder). Het is dus geenszins de bedoeling om met deze visie een sluitend antwoord te geven op alle gedetailleerde vragen. Daarentegen wordt een structuur aangereikt waarbinnen een vernieuwd Donkgebied zich kan ontplooien.

Naar een recreatiepool in relatie met zijn uitzonderlijk landschap

Dit vernieuwd Donkgebied zal intrinsiek verbonden zijn met zijn uitzonderlijke landschappelijke context. De Scheldemeander en de diverse waterelementen zullen zo opnieuw een belangrijke rol spelen voor de toeristisch-recreatieve beleving.

De ambitie is om deze activiteiten optimaal te laten interageren met het landschap en zo ook te vertrekken van de draagkracht van het gebied bij het inrichten van nieuwe activiteiten. Het ontvankelijke aspect van het landschap is een troef en staat dan ook centraal in deze visie.

Verder wordt er ook gestreefd naar een toekomstgerichte visie, waarbij robuustheid centraal staat en waarbij rekening wordt gehouden met het evolutief karakter van de voorgestelde strategieën.

N
ZELE
Turfput
Camping Groenpark
Kamershoek
Verblijfpark Radea
Verblijfpark Kloosterputten
Verblijfpark Gamma
Verblijfpark Zonneschijn
Verblijfpark Donkmeer
OVERMERE
DONKMEER
DONK
LANDBOUWGEBIED
Verblijfpark Noordzee
Verblijfpark Roosendaal
LANDDUIN
Verblijfpark Primavera
Verblijfpark Bareldonk
Verblijfpark Montana
BERLARE BROEK
Verblijfpark Kouter
Broekmeers Noord
Donkreservaat
BROEKMEERS
Nieuwdonk
Broekmeers Zuid
Polsmeersen
Maaidonkbossen
DONKBOSSEN
Spletters
Hemelse Rij
UITBERGEN
BERLARE
Nederkouter
W
O
Z
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

Een uniek (vergeten) Scheldelandschap

Scheldelandschap als drager

Het Donkgebied maakt onlosmakelijk deel uit van het majestueuze en impressionante Scheldelandschap. Het is uniek in vele opzichten en genereert daardoor een specifieke (water) natuur, adembenemende zichten, rustige en actieve plekken, uitzonderlijke habitats en nog veel meer.

Het Scheldelandschap moet dan ook als drager gezien worden voor de visie van het Donkgebied. Door het te positioneren in dit uitzonderlijk territorium dat zich uitstrekt tussen Antwerpen en Gent (maar ook daarbuiten), wordt niet enkel het belang van de waternatuur benadrukt, maar wordt ook de positie binnen het recreatieve verhaal van het Rivierpark Scheldevallei duidelijk.

Het Donkgebied, samen met de Kalkense Meersen, wordt geïdentificeerd als een natuurlijke onthaalpoort binnen het Rivierpark. Dit vormt een essentieel aanknopingspunt om het Donkgebied nog meer op de kaart te zetten als een waardevol Scheldelandschap en zich zo ook te onderscheiden tegenover andere recreatieve bestemmingen in Vlaanderen.

Tenslotte vormt ook de toeristische regio Scheldeland een belangrijk kader voor de recreatiepool. Het Strategisch Plan Scheldeland 2020-2025 formuleert toeristische ambities en ontwikkelingsplannen voor de komende jaren. De toeristisch-recreatieve ambities voor het Donkgebied passen dan ook vanzelfsprekend binnen dit ruimer strategisch denkkader.

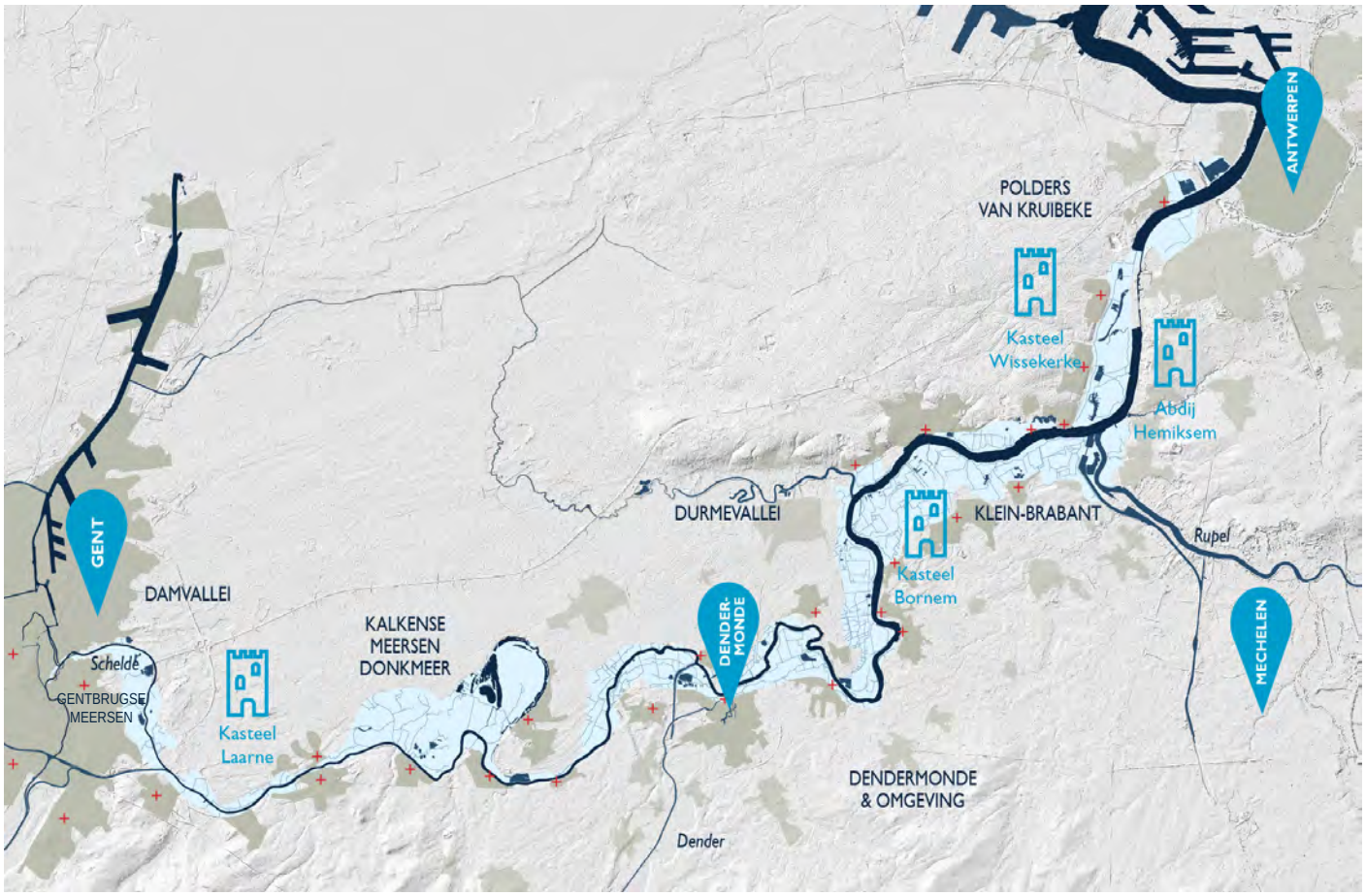

+ De hydro-geologische sokkel van de Scheldevallei met enkele recreatieve ankerpunten (Rivierpark Scheldevallei)

Intrinsieke link met de Kalkense Meersen

Daarnaast vormt het onthaalplan Kalkense Meersen - Donkmeer (KMDM) de basis voor de toeristische verbindingen en concentraties op de mesoschaal. Deze connecties met de Schelde en de omliggende gemeenten en natuurgebieden zijn van groot belang voor de uitwerking van het toeristisch raamwerk voor het Donkgebied.

Binnen de visie voor het Donkgebied wordt dan ook voortgebouwd op de reeds bestaande plannen en visies die binnen het kader van KMDM werden uitgewerkt. Daarnaast wordt ook voor de verdere inrichting verwezen naar de uitgewerkte huisstijl van KMDM.

De link die deze erg verschillende Scheldelandschappen hebben, wordt bepaald door het ritme van het water en door de diverse landschappen die dit voortbrengt. Het vormt een uitgelezen decor voor (natuur)recreatie en biedt een uitgebreid netwerk aan wandel- en fietsinfrastructuur.

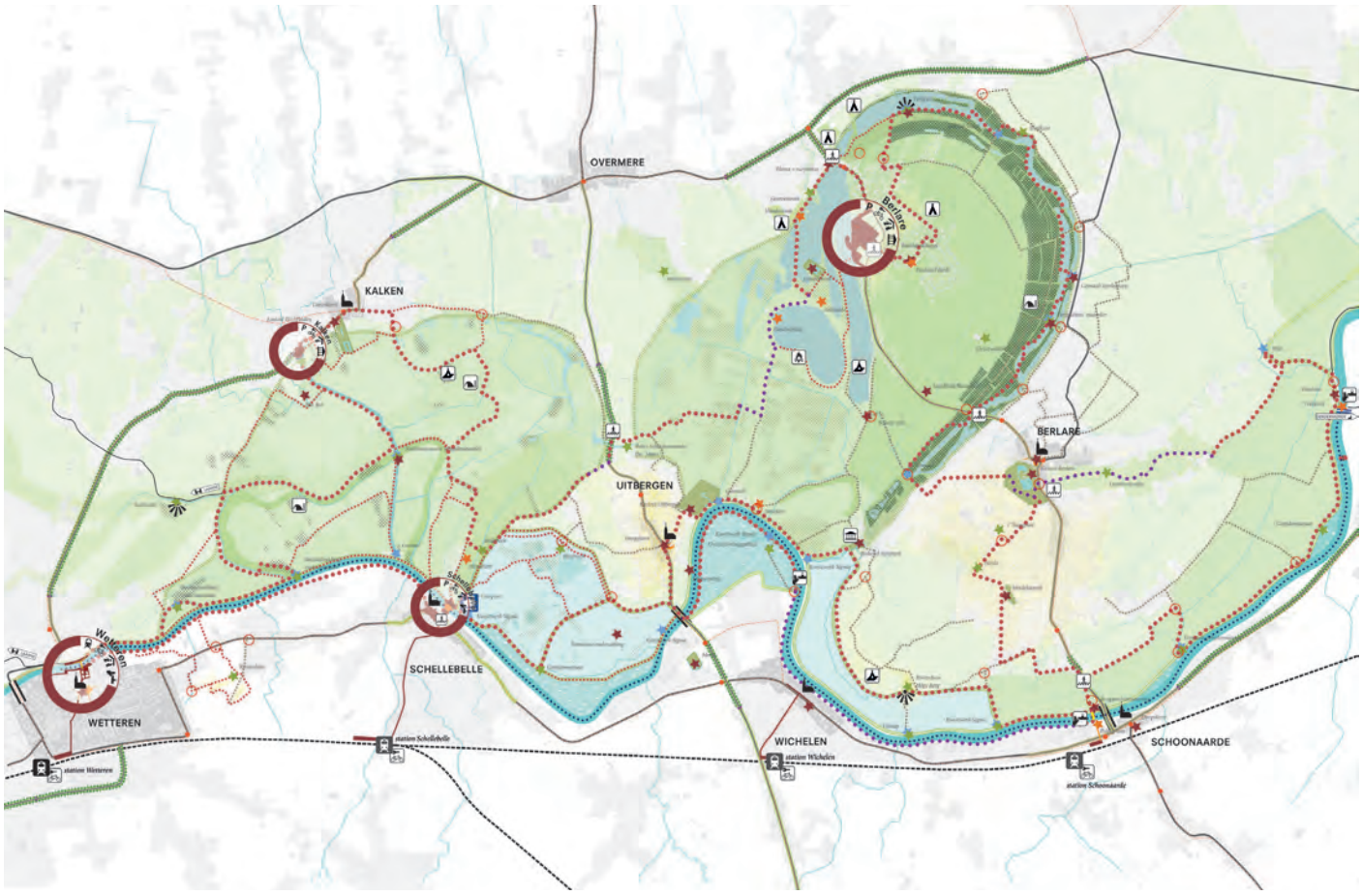

+ Visiekaart voor het gebied van KMDM/de Kalkense Meersen - Donkmeer (LAMA - Brut - Common Ground)

Inbedden strategie op verschillende schaalniveaus

Samengevat moeten we het Donkgebied dus situeren in zijn wijdere context, zowel ruimtelijk-landschappelijk als naar ambitievorming voor recreatie en toerisme. De verschillende schaalniveaus (van macro over meso tot micro) met hun respectievelijke verankeringsmogelijkheden voor het Donkgebied staan hieronder weergegeven.

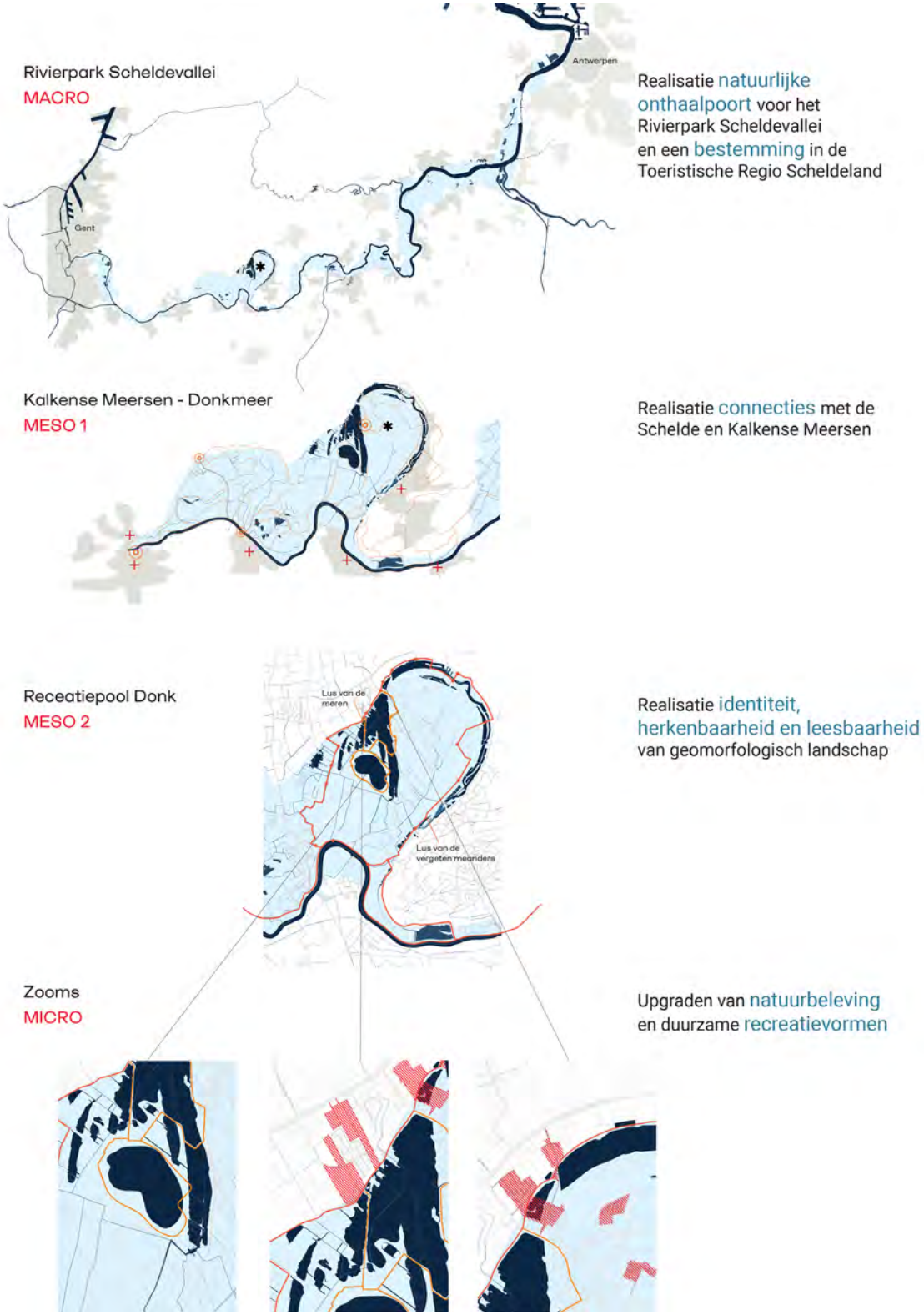

+ De visie voor de toekomstige recreatiepool Donk kadert binnen visies op verschillende schalen

Uitdagingen voor het Donkgebied vandaag

Naast de vele troeven die het Donkgebied heeft, staat het ook voor diverse uitdagingen. Algemeen is een hernieuwde identiteit wenselijk, om zich zo als herkenbare en sprekende toeristisch-recreatieve bestemming op de kaart te zetten. Het Donkgebied is namelijk een unieke uitvalsbasis tussen Gent - Antwerpen - Brussel, maar heeft nood aan zijn eigen duidelijke identiteit en zijn troeven kunnen nog sterker in de verf gezet worden.

De ruimtelijke en recreatieve ontwikkelingen binnen het gebied hebben zich de afgelopen decennia gestaag verdergezet en hebben het gebied dan ook danig getransformeerd. Willekeurige infrastructuren, versnippering en ongedefinieerde (rest)zones zijn hiervan het resultaat en zorgen ervoor dat de Donk eerder een gefragmenteerd gebied is geworden dan de coherente en landschappelijke bestemming van weleer. De hoge natuurwaarden in het gebied vormen enerzijds een belangrijke troef voor het gebied, maar worden ook makkelijk bedreigd door toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.

Daarnaast dragen de verschillende recreatieve infrastructuren die verspreid zijn over het Donkgebied onvoldoende bij aan de algemene beeldkwaliteit van het gebied. Een duidelijker kader voor een coherente beeldkwaliteit is daarom wenselijk.

Verder heeft het Donkgebied vandaag ook onvoldoende visibiliteit en een erg specifieke bekendheid (stacaravans, paling, bootjes). Het blijft een verborgen parel langs de Schelde. Om een volwaardig toeristisch-recreatief verhaal te kunnen ontwikkelen voor de Donk, moet er aan een bredere bekendheid, visibiliteit en identiteit gewerkt worden.

Tenslotte kent het Donkgebied diverse typische recreatieve activiteiten. Enerzijds zijn deze erg gelinkt aan het water en recreatie-activteiten die hierop of hierlangs plaatsvinden. Anderzijds is er ook een belangrijke traditie van recreatief verblijven. De uitdaging bestaat erin om deze dubbele identiteit te verweven en er een constructief en geïntegreerd verhaal voor de toekomst van te maken. De mogelijkheid om te verblijven en te recreëren in een uitzonderlijk landschappelijk kader, zal immers mee de hernieuwde identiteit van het Donkgebied bepalen.

HET WATERLANDSCHAP ALS BRON VAN ONTSPANNING

TRADITIE VAN VAKANTIEVERBLIJVEN IN DE NATUUR

+ Een dubbele identiteit die ook diverse uitdagingen en kansen met zich meebrengt

EEN UNIEK LANDSCHAP IN VLAANDEREN

VERGANE GLORIE VAN HET DONKFRONT

GEBIED MET DIVERSE RECREATIETROEVEN

LINK MET DE SCHELDE EN ZIJN (VERGETEN) MEANDERS

STERKE LINK TUSSEN DE BEWONERS EN HET WATER

INZETTEN OP BEELDKWALITEIT VAN DE VERBLIJFPARKEN

UITDAGINGEN VOOR DE HORECA

TERLANDSCHAP ALS BRON VAN ONTSPANNING

HET DONKMEER ALS EEN ONTMOETINGSPLEK

B. Lezing van een gelaagd recreatief gebied - *synthese*

Synthese van het Donkgebied

Een (bewoond en recreatief) waterlandschap doorheen de tijd

Het impressionante waterlandschap heeft van oudsher gezorgd voor een recreatieve aantrekkingskracht. Het Donkmeer werd al snel het idyllische kader voor een zondagse promenade en bijhorend boottochtje. De natuurlijke omgeving werden een ideaal decor om te komen ontspannen.

Zo kreeg het Donkfront geleidelijk aan meer en meer horecagelegenheden, palingrestaurants en terrassen. De rand van het Donkmeer werd daar een duidelijke toeristische trekpleister, iets wat nu nog steeds zo is, al zijn er vandaag vele bijkomende uitdagingen naar beeldkwaliteit, mobiliteit, etc.

Verder is ook duidelijk zichtbaar op de historische kaart hoe de verschillende dorpskernen van Berlare zich elk op een geconcentreerde manier ontwikkelden en hoe Donk slechts een beperkte cluster van woningen was op de zandrug, in de omgeving van de Bareldonkkapel.

De omgeving van de Broekmeers en de Donkbossen waren in deze tijd ook nog gewoon een moerassig gebied; van zandwinning was er nog geen sprake.

De karakteristieke vorm van de oude Scheldemeander, welke gevormd werd door een opeenvolging van paleo-meanders, daarentegen is helder leesbaar in deze historische kaart. De veelzijdige waternatuur, die hier bijna "ingekaderd" wordt door het wegennet en de dorpskernen, zal de cruciale rode draad zijn in het Donkgebied doorheen zijn geschiedenis. En dit meer nog dan de karakteristieke bebouwing, de palingrestaurants of de strandactiviteiten aan Nieuwdonk. Daarom blijft het ook een centrale rol spelen in de toekomstvisie voor het gebied.

+ Het Donkmeer als recreatieve bestemming doorheen de jaren. (links: foto Zicht op 't Meer - jaren '40; rechts: foto Donkfront - jaren '50)

+ (rechts) topografische kaart Donkgebied 1904 - NGI

Heikant
Heikantmolen
Kerkstraat
Mosseveldstraat
Boschstraat
Route
de
Gand
Lindestraat
Zele
Kapelstraat
Kamershoek
Overmeire
Broekstraat
Overmeire
Broek
Molenstraat
Broekmeers
Donkbossen
Koolstraat
Gaver
Hoogenweg
Berlaere
Kruienberg
Quote
Vrankrijk
Molenhoek
Heide
Vliet
Hoeksken
Molenende
Uytbergen
Wichelen
Dual
Overheet
Weimeersch
Schelddijken
Margoot
Brugschen
Malines
Bohemen
Chemin
de
fer
de
Gand
Bruinbeke
Papestraat
Boterhoek
Tweebok
Bovgem
Brukkelen-Kap
Hoeksken
Hulst
Vier Uittersten

Een uitzonderlijke landschapsecologische context

De geomorfologische context, die gekarakteriseerd wordt door opeenvolgende kronkelwaardruggen in de oude rivierbedding van de Schelde, vormt een typische en markante landschapsstructuur. Vandaag vormen ze, samen met de meersen en moerassen van de oude meander, een landschap met hoge ecologische waarden en biodiversiteit.

Het natte landschap van de meander is duidelijk leesbaar en contrasteert met de droge landschapsstructuren rondom, zoals de historische zandruggen (Gratiebossen, Bareldonk, ...), maar ook het open landbouwlandschap. De interactiezones tussen beide vormen uitermate interessante zones, ook voor natuurbeleving.

Diverse uitgesproken en kenmerkende landschappen bevinden zich in het hele Donkgebied. Velen lenen zich tot unieke locaties voor natuurrecreatie, maar enige voorzichtigheid is geboden. De diverse beschermingsperimeters werden daarom meegenomen op de synthesekaart, zodat een aanduiding van de ecologische waarde en draagkracht van de verschillende deelgebieden duidelijk wordt.

Daarnaast is ook de landschapshistorische context heel specifiek en uitgesproken in het Donkgebied. Zo werd het huidige landschap door een combinatie van verschillende processen gecreëerd (viskweek, eendenvangst, jacht, bebossing, grondwinning). Al deze lagen zijn nog leesbaar in de huidige verweven landschapsstructuur.

+ De kronkelwaardruggen als landschappelijk erfgoed

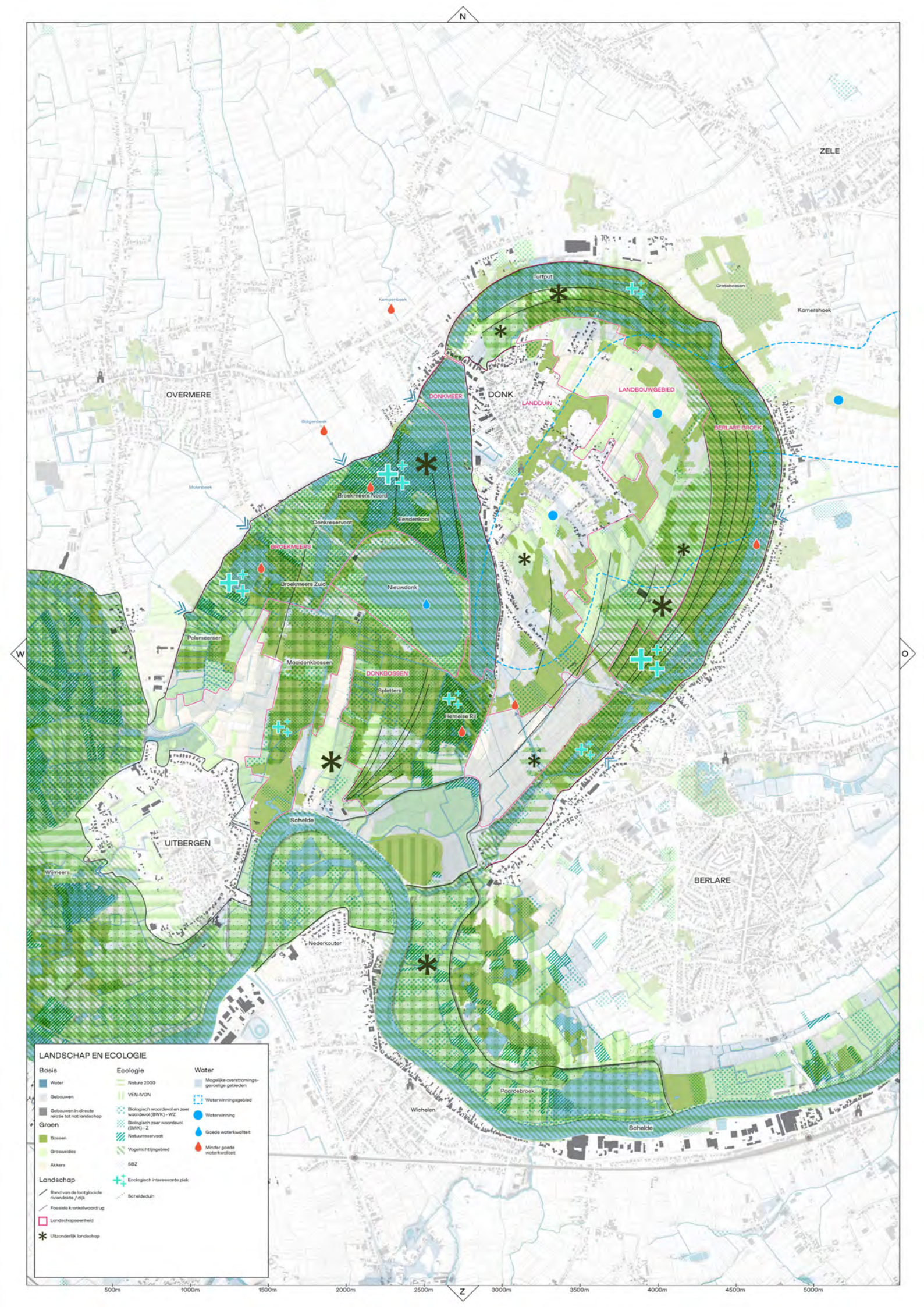
N
ZELE
Turfput
Gratiebossen
Kamershoek
Kempenbeek
OVERMERE
DONK
DONKMEER
LANDDUIN
LANDBOUWGEBIED
BERLARE BROEK
Galgenbeek
Molenbeek
Broekmeers Noord
Eendenkooi
Donkreservaat
BROEKMEERS
Broekmeers Zuid
Nieuwdonk
Polsmeersen
Maaidonkbossen
DONKBOSSEN
Spletters
Hemelse Rij
W
O
Schelde
UITBERGEN
Wijmeers
BERLARE
Nederkouter
Paardebroek
Wichelen
Schelde
LANDSCHAP EN ECOLOGIE
Basis
Water
Gebouwen
Gebouwen in directe relatie tot nat landschap
Groen
Bossen
Grasweides
Akkers
Landschap
Rand van de laatglaciale riviervlakte / dijk
Fossiele kronkelwaardrug
Landschapseenheid
Uitzonderlijk landschap
Ecologie
Natura 2000
VEN-IVON
Biologisch waardevol en zeer waardevol (BWK) - WZ
Biologisch zeer waardevol (BWK) - Z
Natuurreservaat
Vogelrichtlijngebied
SBZ
Ecologisch interessante plek
Scheldeduin
Water
Mogelijke overstromingsgevoelige gebieden
Waterwinningsgebied
Waterwinning
Goede waterkwaliteit
Minder goede waterkwaliteit
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m
Z

Een bewoond waterlandschap

Aan de randen van dit waterlandschap en op de zandheuvels, werden nederzettingen ingericht. De dorpskernen en de infrastructuur liepen historisch gezien rond de meander heen. Het natte landschap werd echter meer en meer ingenomen en ook een doorsteek tussen Donk en Berlare Dorp werd gecreëerd. Een geleidelijke evolutie van de mobiliteitsstructuur zorgt voor meer en meer individuele stedelijke structuren, losgekoppeld van de landschapslogica.

Verschillende types stedelijke structuren zijn aanwezig in het Donkgebied. De historische kernen zijn nog steeds duidelijk leesbaar. Daarnaast zijn de randen van het natte landschap ook telkens geaccentueerd met een fijne lijn van bebouwing in Berlare en Uitbergen. Verder is de Donk (met Donkfront en Donklaan) herkenbaar als een verdikte lineaire rand langs het Donkmeer.

Typische verblijfparken zijn zich doorheen de tijd gaan vestigen in het Donkgebied en vormen nu ook mee onderdeel van de stedelijke identiteit. De integratie van deze sites, alsook de verspreide bebouwing in het natte landschap, roepen zeker vragen op.

+ Verblijfparken als onderdeel van de stedelijke structuren in het Donkgebied

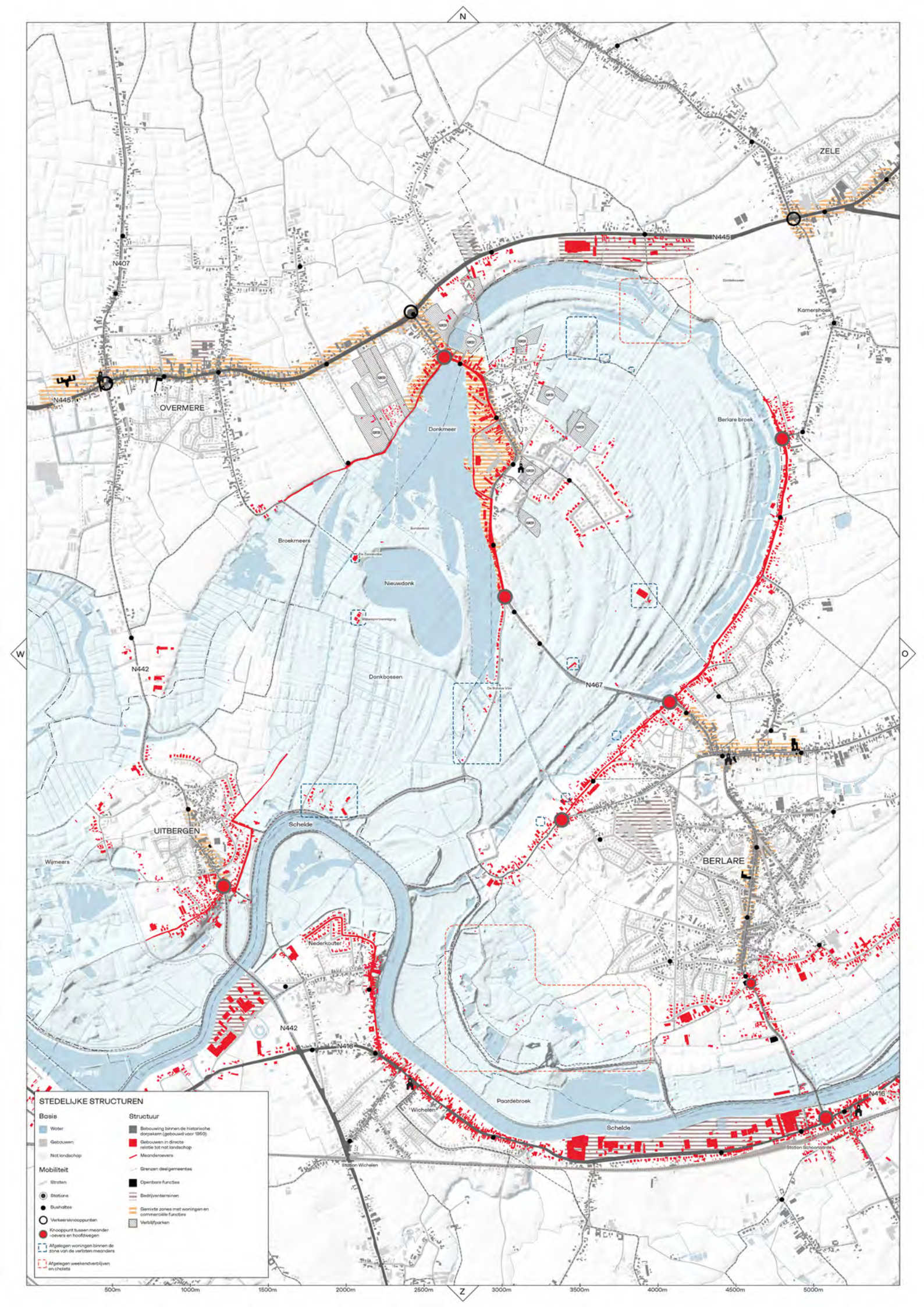
N
W
O
Z
ZELE
N445
N407
N445
OVERMERE
Donkmeer
Berlare broek
Kamershoek
Broekmeers
Nieuwdonk
N442
Donkbossen
N467
UITBERGEN
Schelde
Wijmeers
BERLARE
Nederkouter
N442
N416
Wichelen
Paardebroek
Schelde
N416
Station Wichelen
Station Schoonaarde
STEDELIJKE STRUCTUREN
Basis
Water
Gebouwen
Niet landschap
Mobiliteit
Straten
Stations
Bushaltes
Verkeersknooppunten
Knooppunt tussen meander -oevers en hoofdwegen
Afgelegen woningen binnen de zone van de verlaten meanders
Afgelegen weekendverblijven en chalets
Structuur
Bebouwing binnen de historische dorpskern (gebouwd voor 1950)
Gebouwen in directe relatie tot het landschap
Meanderoevers
Grenzen deelgemeentes
Openbare functies
Bedrijventerreinen
Gemixte zones met woningen en commerciële functies
Verblijfparken
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

Een toeristisch-recreatieve bestemming

Het Donkgebied heeft vandaag al verschillende recreatieve attractiepolen en netwerken. Zowel het Donkmeer (met ook de Eendenkooi) als Nieuwdonk zijn belangrijke bestemmingen. Daarnaast vormen ook de Schelde en de verschillende fiets- en wandelnetwerken door het gebied een recreatieve troef.

Naast dagrecreatie zijn er ook 12 verblijfparken aanwezig in het gebied, die voornamelijk focussen op tweedeverblijven en geclusterd liggen rond het Donkmeer en de kern van Donk.
Op de grens met Zele is één camping aanwezig die inzet op toeristisch kamperen. De tweedeverblijvers zijn voornamelijk uit op de rust in de natuurlijke omgeving van het gebied, maar ook op de samenhorigheid tussen de bewoners van de verblijfparken zelf.

Het Donkgebied kent dan ook een grote variatie in bezoekers, gaande van watersporters, recreanten die gebruik maken van de strandzone, reca-gebruikers, tweedeverblijvers, natuurliefhebbers, etc.

+ Vandaag kent het Donkgebied reeds diverse vormen van recreatie, zoals het zeilen op Nieuwdonk.

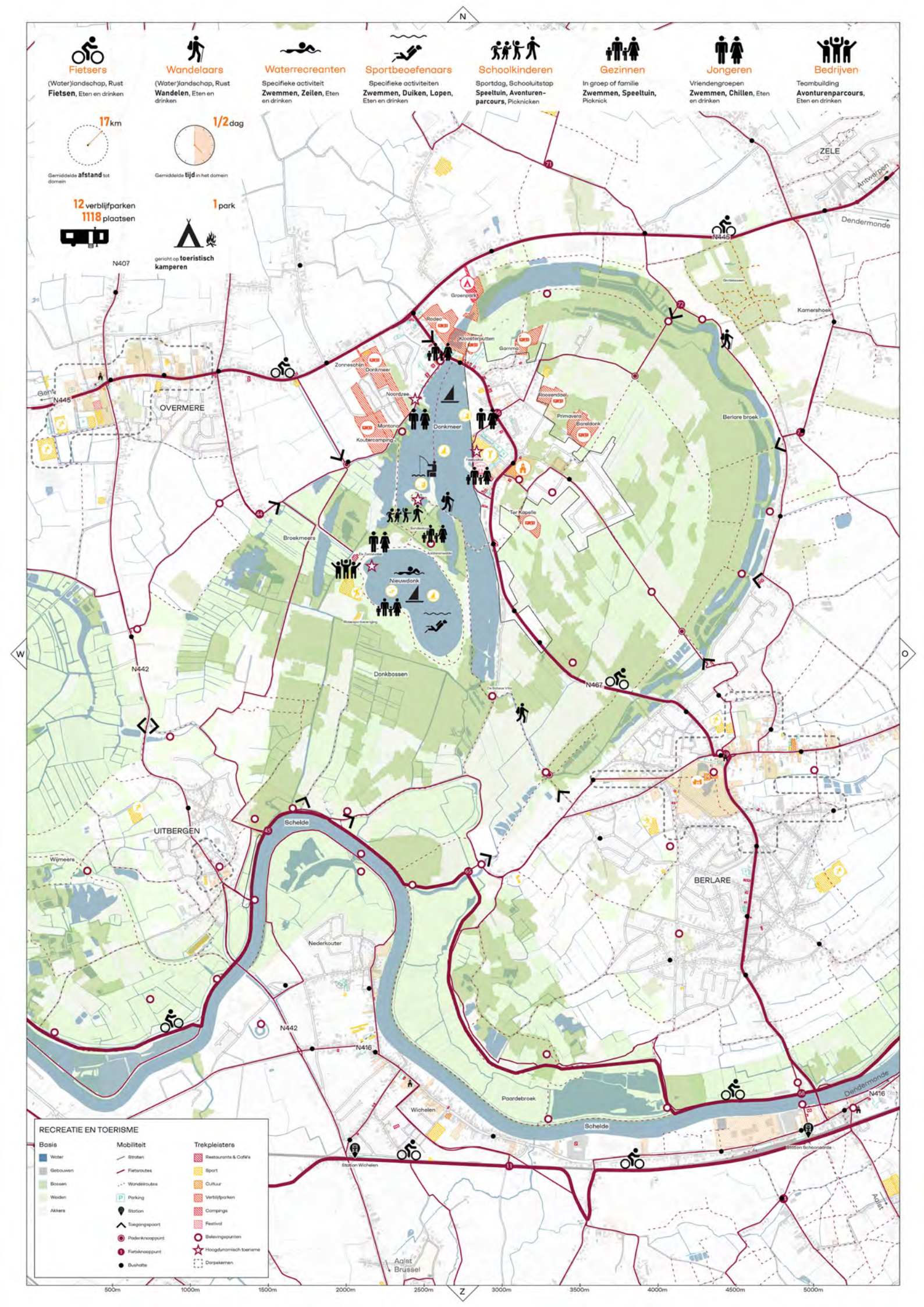
Fietsers
(Water)landschap, Rust
Fietsen, Eten en drinken
Wandelaars
(Water)landschap, Rust
Wandelen, Eten en drinken
Waterrecreanten
Specifieke activiteit
Zwemmen, Zeilen, Eten en drinken
Sportbeoefenaars
Specifieke activiteiten
Zwemmen, Duiken, Lopen, Eten en drinken
Schoolkinderen
Sportdag, Schooluitstap
Speeltuin, Avonturenparcours, Picknicken
Gezinnen
In groep of familie
Zwemmen, Speeltuin, Picknick
Jongeren
Vriendengroepen
Zwemmen, Chillen, Eten en drinken
Bedrijven
Teambuilding
Avonturenparcours, Eten en drinken
17 km
Gemiddelde afstand tot domein
1/2 dag
Gemiddelde tijd in het domein
12 verblijfparken
1118 plaatsen
1 park
gericht op toeristisch kamperen
N
W
O
Z
ZELE
Antwerpen
Dendermonde
N445
N407
Gent
OVERMERE
Groenpark
Rodeo
Kloosterputten
Gamma
Zonneschijn
Donkmeer
Noordzee
Montana
Koutercamping
Donkmeer
Roosendael
Primavera
Boreldonk
Berlare broek
Kamershoek
Ter Kapelle
Broekmeers
Nieuwdonk
N442
Donkbossen
N467
UITBERGEN
Schelde
Wijmeers
BERLARE
Nederkouter
N442
N416
Paardebroek
Wichelen
Schelde
Dendermonde
N416
Station Wichelen
Station Schoonaarde
Aalst
Brussel
Aalst
RECREATIE EN TOERISME
Basis
Water
Gebouwen
Bossen
Weiden
Akkers
Mobiliteit
Straten
Fietsroutes
Wandelroutes
Parking
Station
Toegangspoort
Padenknooppunt
Fietsknooppunt
Bushalte
Trekpleisters
Restaurants & Café's
Sport
Cultuur
Verblijfparken
Campings
Festival
Belevingspunten
Hoogdynamisch toerisme
Dorpskernen
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

Een gebied in transformatie

Het Donkgebied is de laatste jaren onderwerp van verschillende studies, masterplannen en visiedocumenten (zoals het onthaalplan KMDM, ...). Daarnaast zijn er ook een heel aantal planologische documenten (RUP, BPA, ...) die mee de mogelijkheden voor ontwikkelingen in het gebied bepalen en visies die de toeristische ontwikkelingen uitzetten (Masterplan Donkfront, ...). Specifieke plannen die te maken hebben met natuurontwikkeling (Natuurinrichtingsplan, natuurbeheerplan, ...) zijn in uitvoering in het gebied.

De toekomstvisie voor de recreatiepool Donk zal deze bestaande en lopende plannen en projecten meenemen in de visie en zo trachten een overkoepelend raamwerk te voorzien, waarbinnen ze elk hun plaats krijgen.

+ Projectbeeld Masterplan Donkfront (LAMA - Brut - Common Ground) als één van de projecten in het gebied

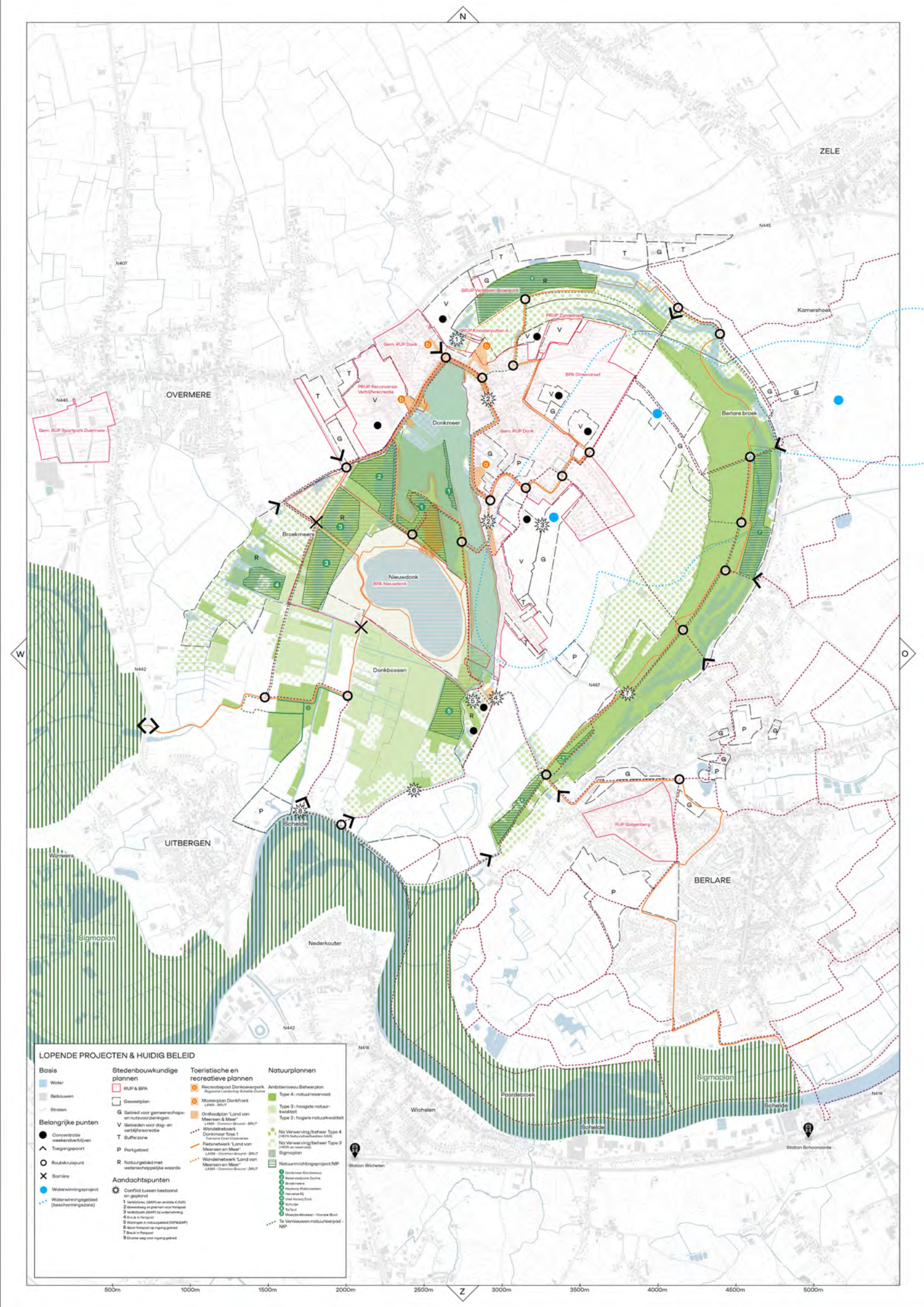
N
W
O
Z
ZELE
OVERMERE
UITBERGEN
BERLARE
Donkmeer
Broekmeers
Nieuwdonk
Donkbossen
Nederkouter
Wichelen
Berlare broek
Kamershoek
Paardebroek
Wynmeers
Schelde
Sigmaplan
N407
N442
N445
N446
N467
N416
Gem. RUP Sportpark Overmere
Gem. RUP Donk
PRUP Reconversie Verblijfsrecreatie
GRUP Verbeven Groenpark
PRUP Zonnestraat
RUP Kloosterputten A
BPA Dimendreef
BPA Nieuwdonk
RUP Golgenberg
Station Wichelen
Station Schoonaarde
LOPENDE PROJECTEN & HUIDIG BELEID
Basis
Water
Gebouwen
Straten
Belangrijke punten
Concentratie weekendverblijven
Toegangspoort
Routekruispunt
Barrière
Waterwinningsproject
Waterwinningsgebied (beschermingszone)
Stedenbouwkundige plannen
RUP & BPA
Geweetplan
G Gebied voor gemeenschaps- en nutsvoorzieningen
V Gebieden voor dag- en verblijfsrecreatie
T Bufferzone
P Parkgebied
R Natuurgebied met wetenschappelijke waarde
Aandachtspunten
Conflict tussen bestaand en gepland
1 Verbijsheo. (GWP) en ambitie 4 (NP)
2 Bereikbaarheid en planner voor fietspad
3 Verblijfspark (GWP) bij waterwinning
4 Breuk in fietspad
5 Woningen in natuurgebied (NP&GWP)
6 Geen fietspad op ingang gebied
7 Breuk in fietspad
8 Drukke weg voor ingang gebied
Toeristische en recreatieve plannen
Recreatiepool Donkoevenpark
Masterplan Donkfront
LAMA - BRUT
Ontwaalplan "Land van Meersen & Meer"
LAMA - Common Ground - BRUT
Wandelnetwerk Donkmeer fase 1
Toename Doel/Vlaanderen
Fietsnetwerk "Land van Meersen en Meer"
LAMA - Common Ground - BRUT
Wandelnetwerk "Land van Meersen en Meer"
LAMA - Common Ground - BRUT
Natuurplannen
Ambitieniveau Beheerplan
Type 4 : natuurreservaat
Type 3 : hoogste natuurkwaliteit
Type 2 : hogere natuurkwaliteit
Na Verwerving/beheer Type 4 (=80% Natuurdoeltypen NSE)
Na Verwerving/beheer Type 3 (=80% en reservaat)
Sigmaplan
Natuurinrichtingsproject NIP
1 Donkmeer (Eendenkooi)
2 Reservatszone Durme
3 Broekmeers
4 Hoybeke (Rolleveersen Hemelse R)
5 Vliet Noord/Zuid
6 Schuijte
7 Turfput
8 Moerdonkbossen - Voorste Blvd.
Te Vernieuwen natuurleerpad - NIP
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

C. Territoriale en recreatieve strategie voor het Donkgebied - *raamwerk*

Over meanders, lussen, links en knopen

Bevestigen van een ruimtelijk-landschappelijke identiteit

Het voorgestelde raamwerk voor het Donkgebied is een gelaagde visie. Vooreerst vertrekt het vanuit de ruimtelijk-landschappelijke structuur die zo typerend is en die in de synthesekaarten ook reeds werd uitgelicht.

Het landschap bestaande uit meanders, meersen, moerassen, de Scheldevlakte en zandduinen, vormt de onderlegger of sokkel voor de strategie. Elk van deze landschappen is voelbaar op het terrein en geeft aanleiding tot specifieke zichten, activiteiten en infrastructuren. Elk gebied wordt zo gekenmerkt door zijn natuurlijke context, maar evenzeer door hoe het gebruikt en/ of beleefd wordt. Deze verschillende identiteiten worden meegenomen en versterkt in het raamwerk voor het gebied.

Het open Scheldelandschap

De Scheldevlaktes worden voornamelijk zichtbaar in het landbouwgebied langs de Schelde zelf en centraal in de meander. Dit productief landschap wordt gekenmerkt door vele doorzichten (tussen de beboste structuren in) en vooral ook mee vormgegeven door de typische kronkelwaardruggen. Het bevindt zich tussen de moerassen en de bebouwde zone rond Bareldonk.

Het meanderlandschap

De moeras- en meersenlandschappen gelinkt aan de meander hebben een heel ander karakter en zijn veel geslotener en (grotendeels) bebost met broekbossen. De waardevolle natuur spreidt zich ten zuiden van het Donkmeer en Nieuwdonk uit over een brede zone ter hoogte van de Donkbossen en de Maaidonkbossen.

+ Het open Scheldelandschap

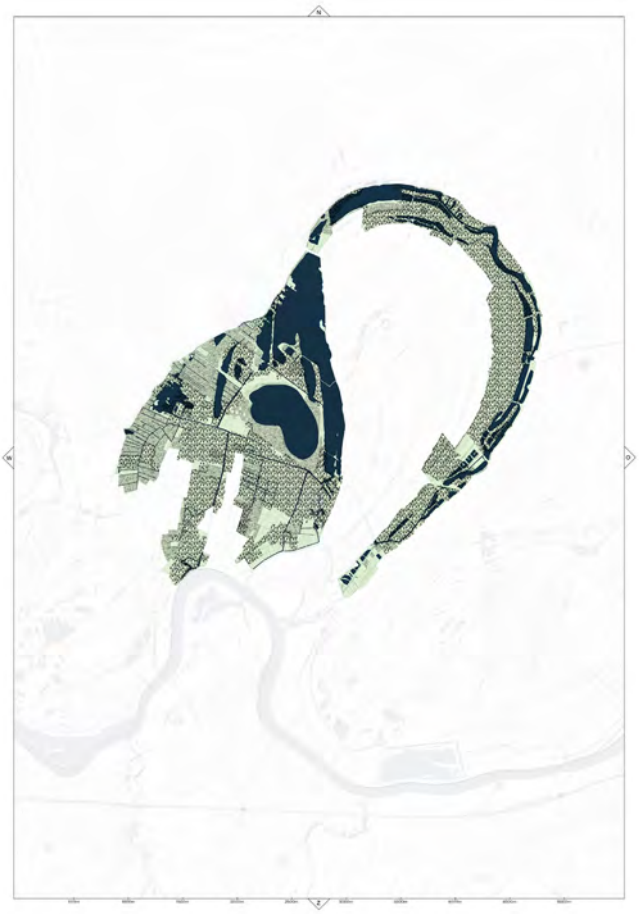

+ Het meanderlandschap

De landschappelijke zandruggen

De landschappelijke zandruggen, ontstaan uit de specifieke zandafzettingen van de Schelde, vormen een droger landschap en zijn traditioneel de plaatsen waar de bebouwing zich geclusterd heeft (Uitbergen, Donk, ...). Op de nog landschappelijke zandruggen vinden we vandaag bosstructuren terug, zoals de Gratiebossen of de Bareldonkbossen.

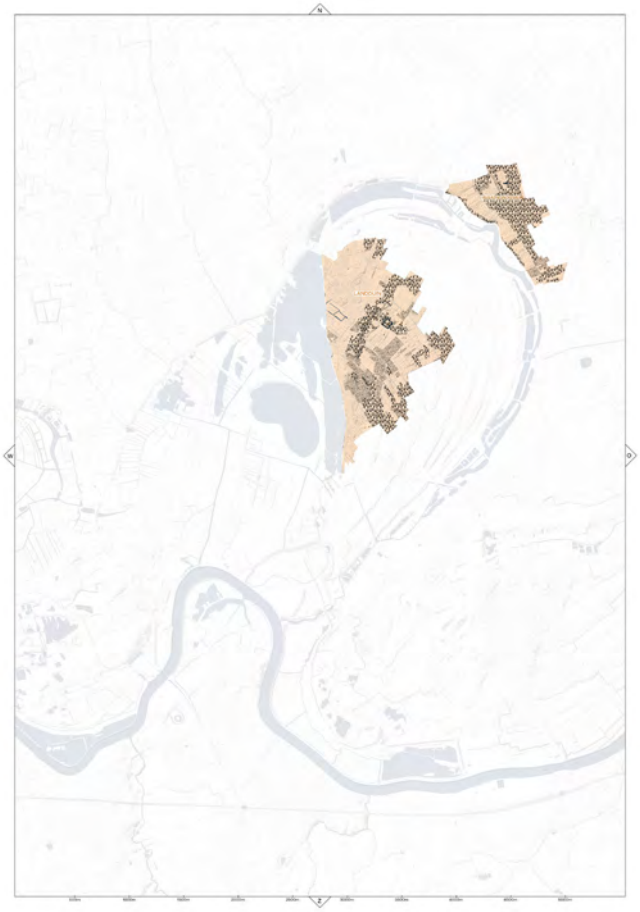

+ De landschappelijke zandruggen

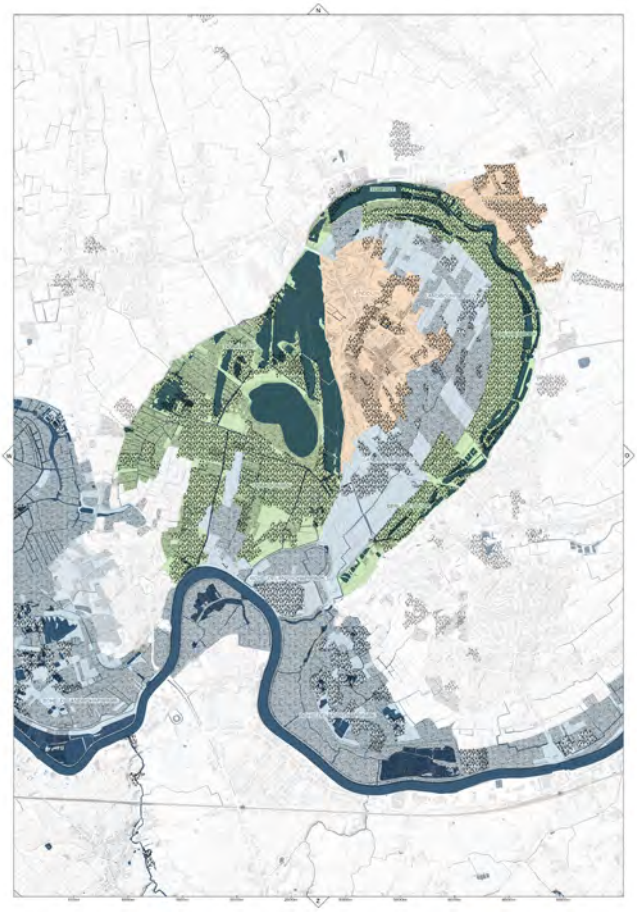

+ Een landschappelijke basisstructuur

Versterken van de natuurwaarden

Naast het erkennen en valoriseren van de verschillende kwalitatieve landschappen (zandruggen, meersen en broekbossen), wordt er binnen het raamwerk ook ingezet op het versterken van verschillende landschappelijke ruggengraten. Deze natuurlijke structuren vormen een essentieel natuurkader, dat de kwaliteiten van Donk zal versterken.

De meander van Berlare Broek vormt een eerste structurele verbinding van natte natuur. Deze karakteristieke figuur vormt een typisch moeraslandschap met hoge natuurwaarden.

Daarnaast vormen de Donkbossen een waardevolle verbinding met de Schelde en zijn waternatuur. Er wordt dan ook maximaal ingezet op een versterking van de natuurwaarden van deze bosstructuren, alsook van de verbinding naar de Kalkense Meersen.

Tenslotte zal ook een continue beboste as als duidelijke landschappelijke verbinding tussen de Donkbossen, de Bareldonkbossen en Berlare Broek uitgezet worden.

Natuur en landschap als recreatieve opportuniteit

Deze structuren of ruggengraten vormen een basis, die samen met de diverse meersen en waterlandschappen meteen ook het kader vormen voor een unieke vorm van recreatie. Deze landschappelijke waarden kunnen zo de sterkhouders zijn van het recreatieve verhaal en in wisselwerking staan met een recreatieve inrichting en gebruik.

Om dit mogelijk te maken, moet er heel nauwkeurig ingezet worden op al dan niet toegankelijke natuurzones en op een begeleidende infrastructuur, die op een respectvolle manier omgaat met de diverse landschappen en hier zeker niet mee in conflict treedt.

De uitzonderlijke natuur vormt zo op zich een belangrijke recreatieve bestemming, die mits beperkte infrastructurele ingrepen gevaloriseerd kan worden. Ten allen tijde moet hierbij het juiste evenwicht tussen natuur en recreatiemogelijkheden bewaakt worden.

+ Structurele landschappelijke verbindingen

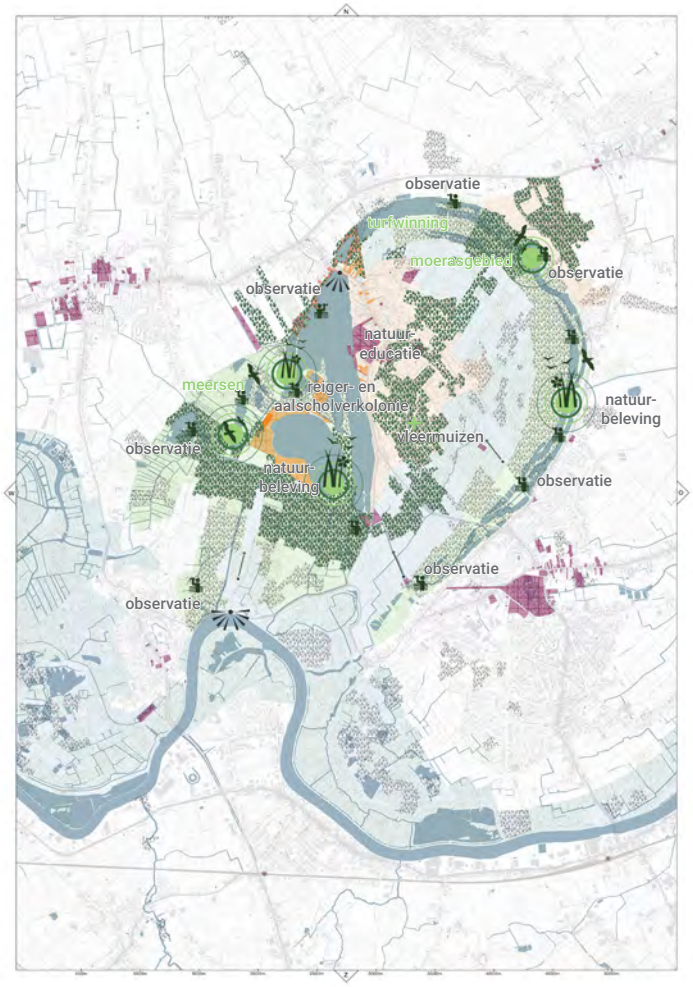

+ Recreatieve mogelijkheden binnen het landschapskader

Specifieke klemtonen ter versterking van de natuur

Binnen deze bovengenoemde structuren liggen vandaag enkele kansen op tafel, waar de natuurwaarden versterkt kunnen worden.

- Het Natuurinrichtingsplan (NIP) dat opgesteld werd voor het Donkgebied zorgt voor een heldere structuur en legt de klemtoon zowel op het verbeteren van de ecologische continuïteiten en natuurwaarden als zachte recreatieve opportuniteiten.
- De Donkbossen (1): voorstel om deze te vrijwaren van wandel- en fietsinfrastructuur (met uitzondering van het fietspad op de huidige weg Nieuwdonk), zodat er een volwaardig en actief bosbeheer kan gevoerd worden.
- Omzetten van strategisch gelegen landbouwsnippers of recreatiegrond in een groene bestemming (2): enkele percelen die tussen verblijfparken gekneld liggen (tussen Rodeo en Groenpark of tussen Kloosterputten en Gamma) kunnen gemengd open ruimte gebied of natuurgebied worden.
- Valoriseren van de Hemelse Rij als waardevolle natuur (3): het onderzoek naar een mogelijke inrichting van een fietspad in deze natuurlijke omgeving dient met respect voor alle voorschriften te gebeuren.
- Versterking van buffergebieden langs de meest waardevolle natuurzones (4): met het oog op het beschermen van de meest kwetsbare natuurzones in het Donkgebied, wordt op verschillende plaatsen (bvb rond de Turfput) extra natuurlijke randen ingericht.
- Versterken van de boscontinuïteit tussen de Donkbossen en Berlare Broek (5): verbeteren van de kwaliteit van de bestaande bebossing door een actief beheer, in combinatie met het versterken van bosstructuren en bomenrijen (dreven) in het bebouwde weefsel.

+ Opportuniteiten tot specifieke natuurontwikkeling

Inzetten op recreatieve lussen en links

Binnen het landschappelijk kader bevinden zich ook enkele recreatieve knopen: de omliggende kernen, de Donk zelf en de belangrijke recreatiebestemmingen (Nieuwdonk, Donkfront, ...). De omliggende kernen vormen eerder structurele knopen en onthaalpoorten tot het gebied, terwijl de andere knopen bestemmingen zijn.

Vertrekkend vanuit de ambitie om de verschillende (recreatieve) bestemmingen met elkaar te verbinden en daarbij de remarkabele landschappen te doorkruisen, wordt een structuur van recreatieve lussen voorgesteld voor het gebied. Deze bouwen voort op reeds bestaande netwerken, vervolledigen missing links en verruimen het bezoekersveld in bepaalde zones. Twee complementaire lussen worden voorgesteld als structuren voor het ontdekken en beleven van het Donkgebied.

De **Lus van de Meren** is een wandelverbinding die rond het Donkmeer en Nieuwdonk loopt. Ze passeert langs vele verschillende bestemmingen, zoals Donkfront, Donkoeverpark, Eendenkooi, Nieuwdonk, de Dijk, Brielstraat, ... Het is een ontdekkingslus die vandaag reeds gedeeltelijk gehanteerd wordt.

De **Lus van de (vergeten) Meanders** is een grotere fiets- en wandelverbinding, die het Donkgebied verbindt met de Scheldedijk, via Berlare Broek en de Meersen. Ze vormt een traject dat langs de vele verschillende landschappen van het gebied passeert en dat voornamelijk inzet op natuurbeleving en wandel- en fietstoerisme.

De lussen zijn meer dan routes, ze vormen de krachtlijnen voor het recreatief landschap van het Donkgebied. Ze kunnen namelijk toekomstige activiteiten en toeristische infrastructuren (onthaalpoorten, infopunten, spelinfrastructuur, ...) mee structureren. Bovendien laten ze toe aan de occasionele bezoeker om via een eenvoudige structuur het gebied te kunnen ontdekken, maar ook aan de bewoners om (delen van) hun Donkgebied te kunnen beleven. Ze vormen daarom een belangrijk onderdeel van de hernieuwde identiteit van het gebied.

Naast de lussen worden ook enkele strategische links ingericht. Dit zijn verbindingen voor traag verkeer tussen verschillende bestemmingen en vormen een complementaire structuur aan de lussen. Ze zorgen voor een optimale verknoping van het gebied (zie verder), maar doorkruisen ook telkens de diverse landschappen van het Donkgebied.

Deze lussen en links bouwen in grote mate voort op bestaande wandel- en fietspaden. Enkele missing links moeten nog verder ingevuld worden om tot een volledig netwerk te komen.

Het raamwerk voor het gebied baseert zich daarom voor een groot deel op deze structuur van lussen en links, met een landschappelijke onderlegger. Hieraan worden dan een strategie voor mobiliteit, specifieke recreatieve ambities en een strategie voor de verblijfsrecreatie opgehangen, om zo uiteindelijk een gelaagd raamwerk voor het gebied te presenteren.

+ De Lus van de Vergeten Meanders (links) en de Lus van de Meren (rechts) bouwen voort op bestaande trajecten

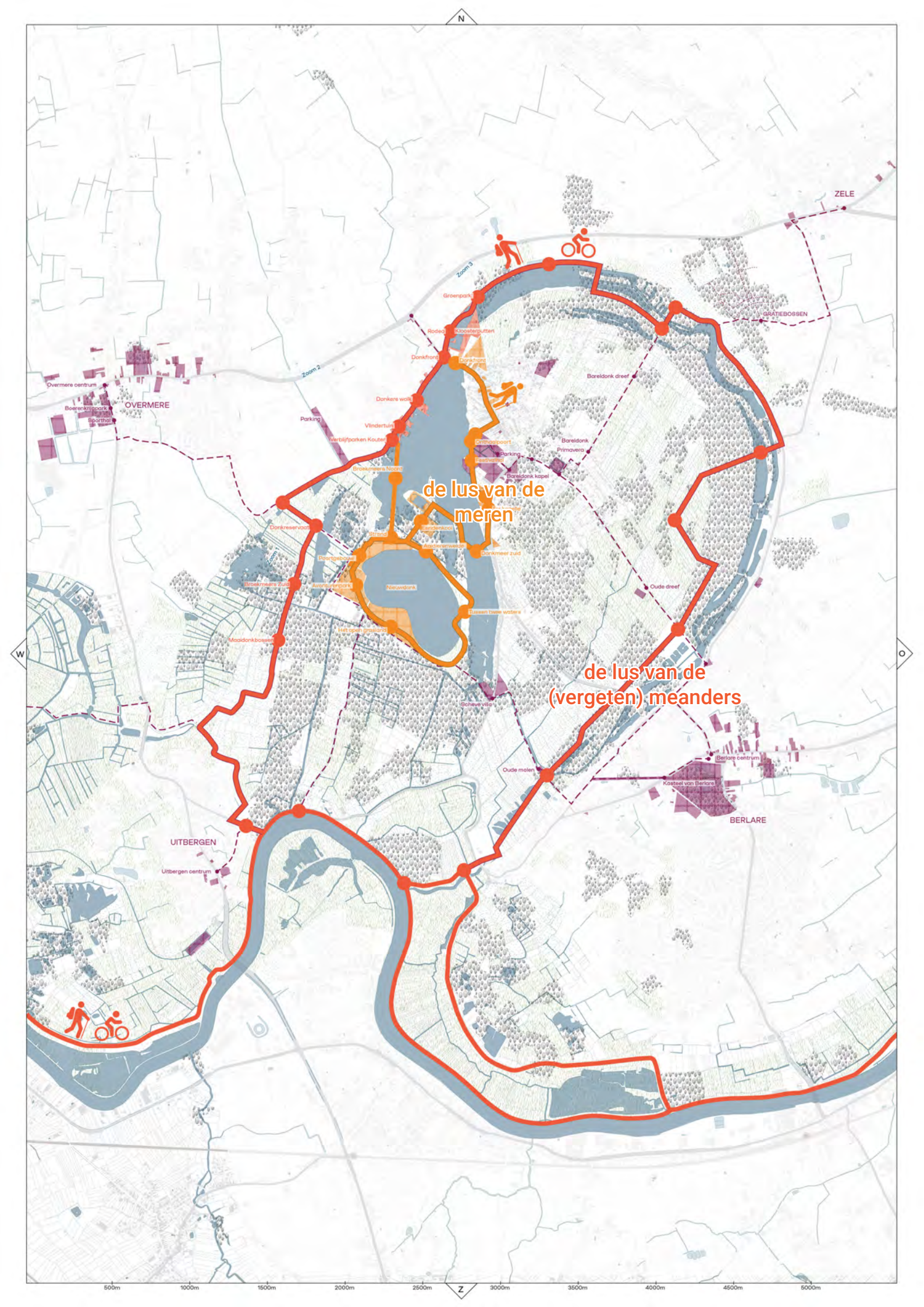
N
ZELE
GRATIEBOSSEN
Zoom 3
Groenpark
Rodeo
Kloosterputten
Donkfront
Donkfront
Zoom 2
Overmere centrum
OVERMERE
Boerenkrijgpark
Sporthal
Donkere wolk
Parking
Vlindertuin
Verblijfparken Kouter
Bareldonk dreef
Bareldonk
Primavera
Parking
Bareldonk kapel
Broekmeers Noord
de lus van de meren
Donkreservaat
Strand
Eendenkooi
Aaidierenweide
Donkmeer zuid
Poortgebouw
Zoom 1
Broekmeers Zuid
Avonturenpark
Nieuwdonk
Oude dreef
Tussen twee waters
Het open grasland
Maaidonkbossen
W
O
de lus van de (vergeten) meanders
Scheve villa
Berlare centrum
Oude molen
Kasteel van Berlare
BERLARE
UITBERGEN
Uitbergen centrum
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
Z
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

Een heldere mobiliteitsstructuur

Globale visie voor het gebied

Een duurzame mobiliteitsvisie voor het gebied vormt een cruciaal onderdeel van het raamwerk. Een heldere mobiliteitsstructuur oriënteert de bezoekers op een eenvoudige manier naar hun bestemming, maar stuurt en bepaalt tegelijk een deel van de beleving van het gebied.

Er wordt daarom enerzijds ingezet op een strategie voor het toekomen in het gebied van buitenaf en anderzijds op duurzame verplaatsingen en netwerken binnen het gebied. Deze dubbele focus is nodig om een vlotte bereikbaarheid op de verschillende niveaus te voorzien.

De structuren van de lussen en de links (zie boven) vormen integraal onderdeel van deze mobiliteitsvisie en structureren mee de duurzame netwerken in het gebied. Bij de verschillende zooms zullen ook telkens strategieën rond bereikbaarheid en/of traag verkeer behandeld worden.

Een reeks schema's toont de mobiliteitsstructuur op schaal van het Donkgebied. Door de verschillende gebruikers en stromen apart weer te geven, kan de hiërarchie en de logica helder getoond worden. De elementen zijn intrinsiek ook meegenomen en verwerkt in de algemene raamwerkkaart voor het gebied.

Bereikbaarheid gebied

Als algemene strategie voor het toekomen in het Donkgebied wordt er vertrokken van de kerngebieden en knopen aan de buitenrand van het gebied. Een systeem wordt voorgesteld waarbij verschillende types onthaalpoorten het bestemmingsverkeer kunnen opvangen en strategisch verdelen over het gebied. Zo ontstaat er een sterstructuur over het volledige Donkgebied. Deze onthaalpoorten worden tevens gekoppeld aan het netwerk voor zacht verkeer.

De kernen van de omliggende deelgemeenten vormen strategische onthaalpunten, waar randparkings met overstapmogelijkheid worden ingericht. Ze worden ook gelinkt aan het belevingspotentieel in deze kernen.
Daarnaast wordt ingezet op een Mobipunt Noord (aan Klappel) en een Mobipunt Zuid (aan het station van Schoonaarde of Wichelen), als strategische overstapplekken op maat voor Donk.
De onthaalpoorten tot het gebied worden op strategische plekken in het gebied ingericht en verzorgen ook belangrijke faciliteiten voor de fietsers.
De bestemmingen zelf worden maximaal bereikbaar gemaakt via diverse en duurzame mobiliteitsnetwerken en -voorzieningen.

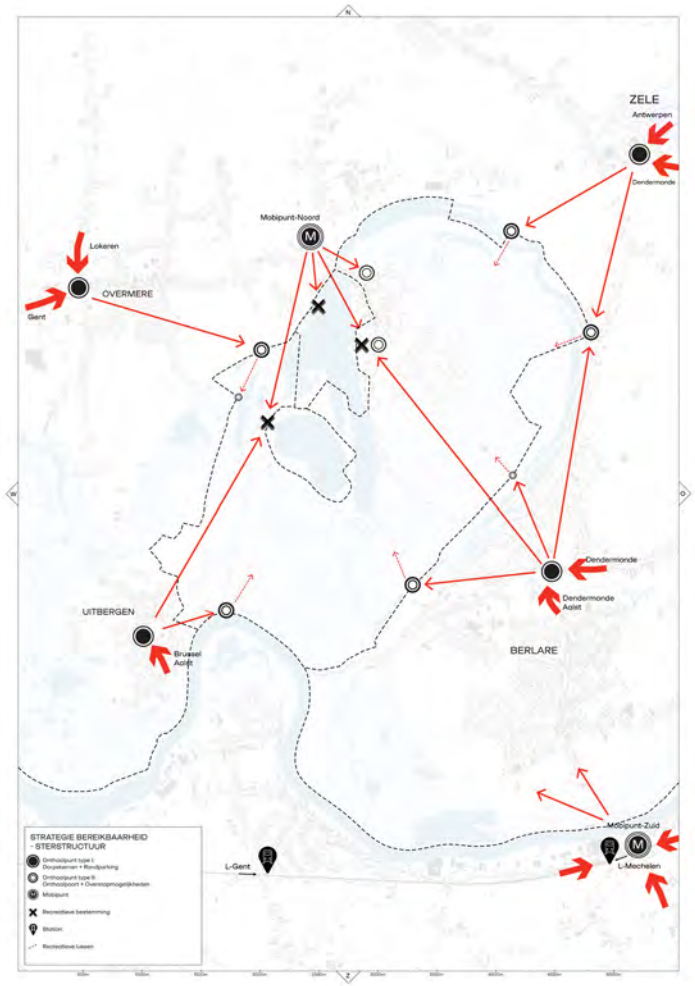

+ Strategie bereikbaarheid gebied

Versterken netwerken traag verkeer

Door in te zetten op een vervollediging en verdichting van de netwerken voor traag verkeer, zowel recreatief als functioneel, worden de bestemmingen eenvoudig en directer bereikbaar op een duurzame manier. Strategische fietsverbindingen worden voorgesteld op schaal van Berlare en de buurgemeenten.

Daarnaast zorgt de vervollediging van het netwerk ook voor mogelijke nieuwe fietsknooppunten en dus het uitbouwen van de recreatieve en functionele verknoping. Enkele cruciale wandeldoorsteken kunnen ook meegenomen worden in de strategie. Zo kan de oversteekbaarheid van de Blauwhofdreef vereenvoudigd en veiliger worden mits afbuiging wandelpad ten zuiden van de weg en kan er in de bosstructuren tussen Blauwhofdreef en Oude Dreef een wandeldoorsteek aangelegd worden.

Op schaal van het Donkgebied, van KMDM of van het Rivierpark Scheldevallei/ Scheldeland is een fietsdeelsysteem strategisch. Zo kunnen bezoekers eenvoudig tussen de verschillende onthaalpoorten bewegen, of kunnen korte verplaatsingen binnen het gebied snel en ad hoc plaatsvinden.

Naast de strategische fietsverbindingen vormen ook de recreatieve lussen belangrijke routes voor het traag verkeer. Ze zetten meer in op de beleving voor de fietser en wandelaar en gaan doorheen diverse landschappen. De Lus van de Vergeten Meanders vormt een belangrijke verbinding met de Schelde en het recreatief-functioneel fietsnetwerk langs de dijk.

De lussen zijn ook telkens gelinkt met de verschillende onthaalpoorten in het gebied.

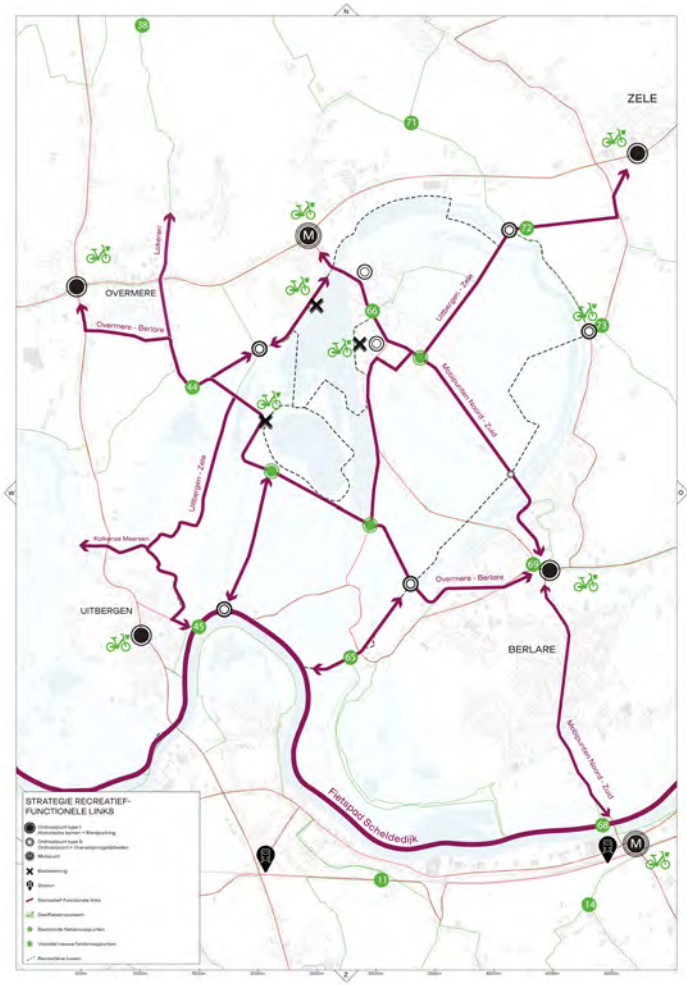

+ Strategie recreatief-functionele links

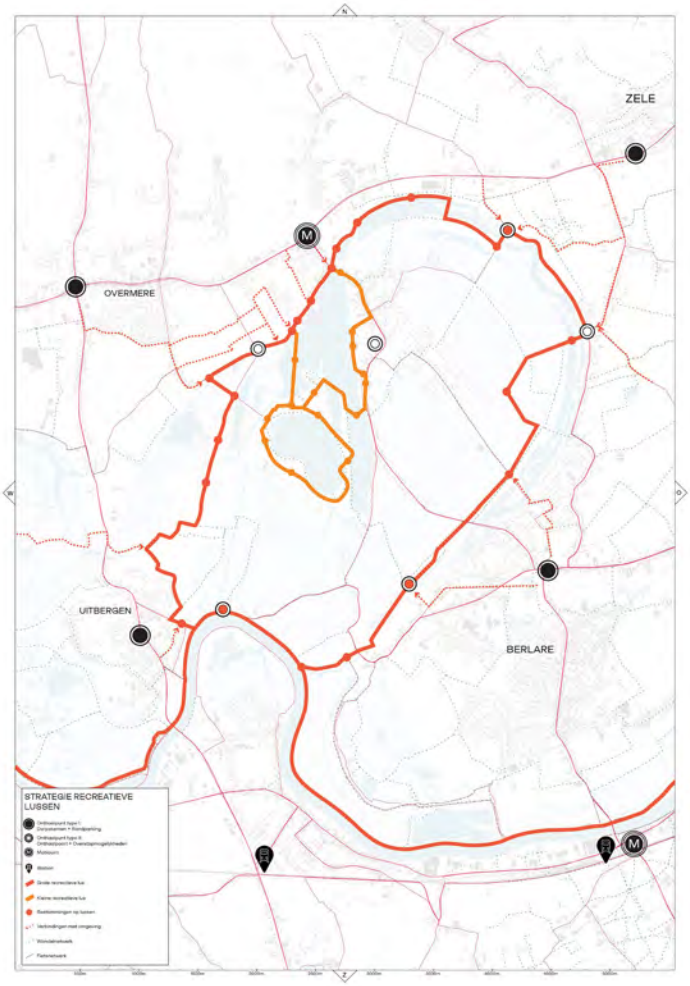

+ Strategie recreatieve lussen

OV en gemotoriseerd verkeer

Het openbaar vervoer wordt op regionaal niveau voornamelijk versterkt door het invoeren van de Mobipunten/Hoppins. Hierdoor vergroten de (overstap)mogelijkheden, zowel op shuttle als fiets, en dus het gebruiksgemak voor de bezoeker.

De bushaltes in het gebied worden maximaal afgestemd op het raamwerk en de structuur van de lussen. Hierdoor kunnen bezoekers meteen op het recreatief netwerk aantakken.

Om de bestemmingen of trekpleisters in het gebied eenvoudig bereikbaar te maken, kan er aan de Mobipunten/Hoppins en onthaalpunten een specifiek openbaar vervoer ingericht worden (shuttle, ...). Dit kan best afgestemd worden op seizoenstoerisme.

Het rond punt Klappel (ingetekend als Mobipunt Noord) kan voor een optimale functionaliteit best voldoende ruimte voorzien voor een kwalitatieve inrichting van een randparking, haltes en parking voor een shuttle, deelfietsensysteem, informatiepunt, ... De beschikbare ruimte naast de steenweg vormt hiervoor de uitgelezen plek.

Door in te zetten op netwerken voor traag verkeer, openbaar vervoer met overstapmogelijkheden, een systeem van randparkings, zal het gemotoriseerd bestemmingsverkeer doorheen het Donkgebied kunnen afnemen. Enkele strategische knips worden meegenomen in de raamwerkvisie en zetten zo de strategie voor een duurzame mobiliteit verder kracht bij.

De bestemmingsparkings worden vlot bereikbaar gemaakt vanuit het regionaal netwerk voor het doelpubliek dat niet van de Mobipunten en/of randparkings gebruik kan maken.

Deze daling in frequentie van het gebruik opent ook de mogelijkheid om de as Berlare-Donk te herinrichten. Hier blijft een belangrijk medegebruik nodig van deze weg en is een groener en fietsvriendelijk wegbeeld wenselijk.

+ Strategie openbaar vervoer

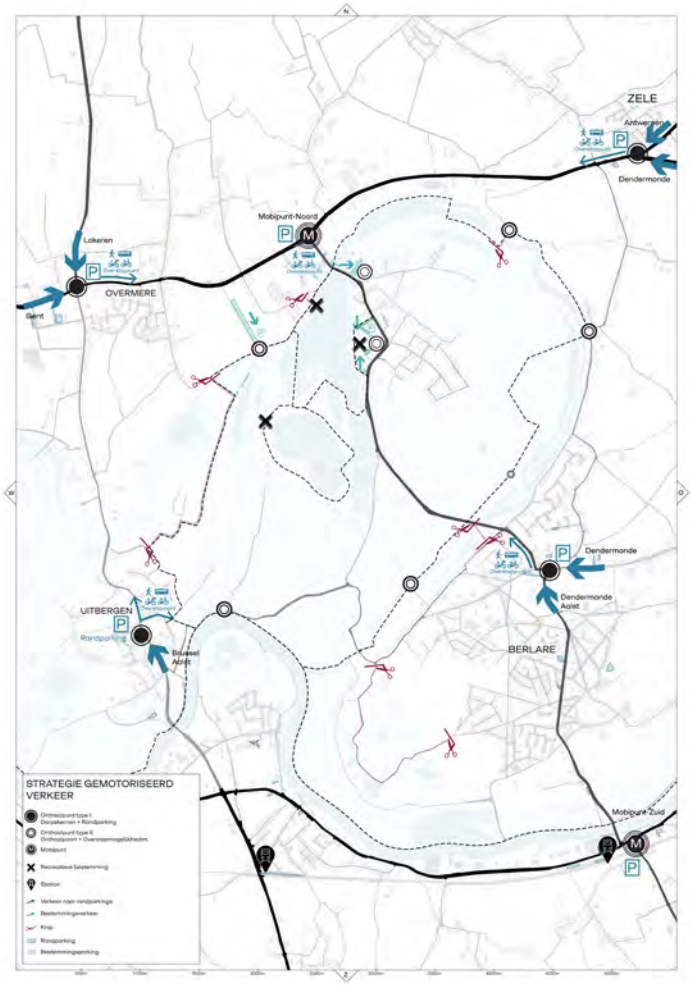

+ Strategie gemotoriseerd verkeer

Globaal schema en interacties

Een algemene verknoping van de netwerken wordt dus nagestreefd, waarbij maximaal wordt ingezet op overstapmogelijkheden en duurzame vormen van mobiliteit. Het faciliteren van duurzame transportmodi (fietsdeelsysteem, mobipunten, ...) zal mee de beleving voor de bezoeker versterken.

Een gebiedsdekkend fiets- en wandelnetwerk is daarenboven cruciaal, zowel voor bezoekers als bewoners. Het raamwerk zet dan ook sterk in op de missing links binnen de netwerken.

Tenslotte moet er ook extra aandacht gaan naar de inrichting van bepaalde kruisingen tussen de netwerken. Waar de lussen en links de grotere weginfrastructuren kruisen, moet er ingezet worden op een specifiek veilig wegontwerp. De trage weggebruiker moet zich ten allen tijde veilig voelen op de recreatieve en functionele verbindingen. Hieronder worden enkele belangrijke punten aangeduid op de kaart.

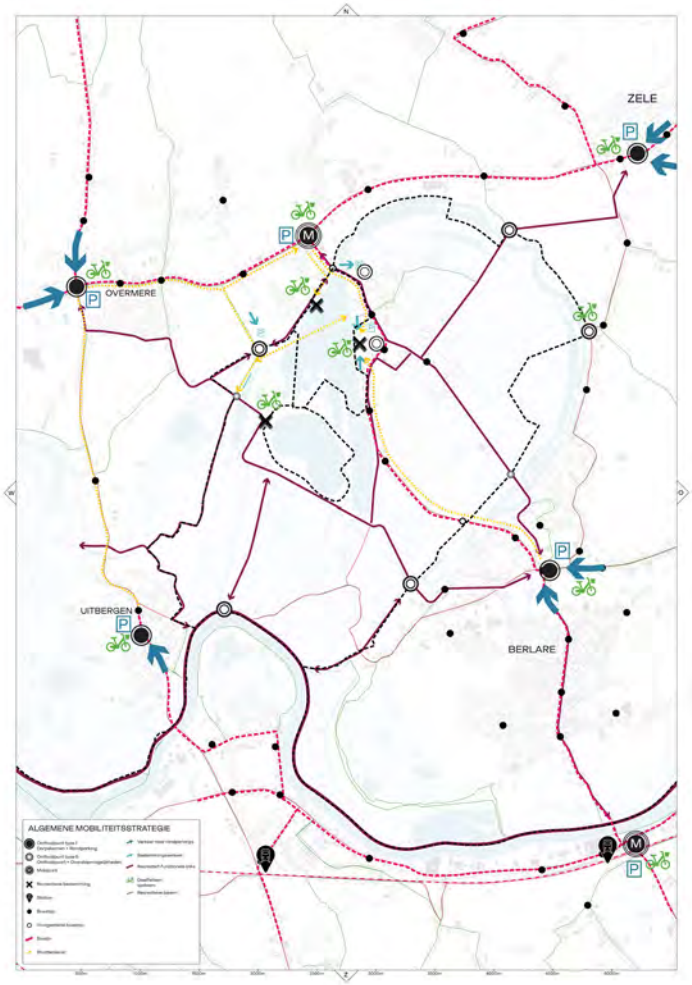

+ Algemene mobiliteitsstrategie

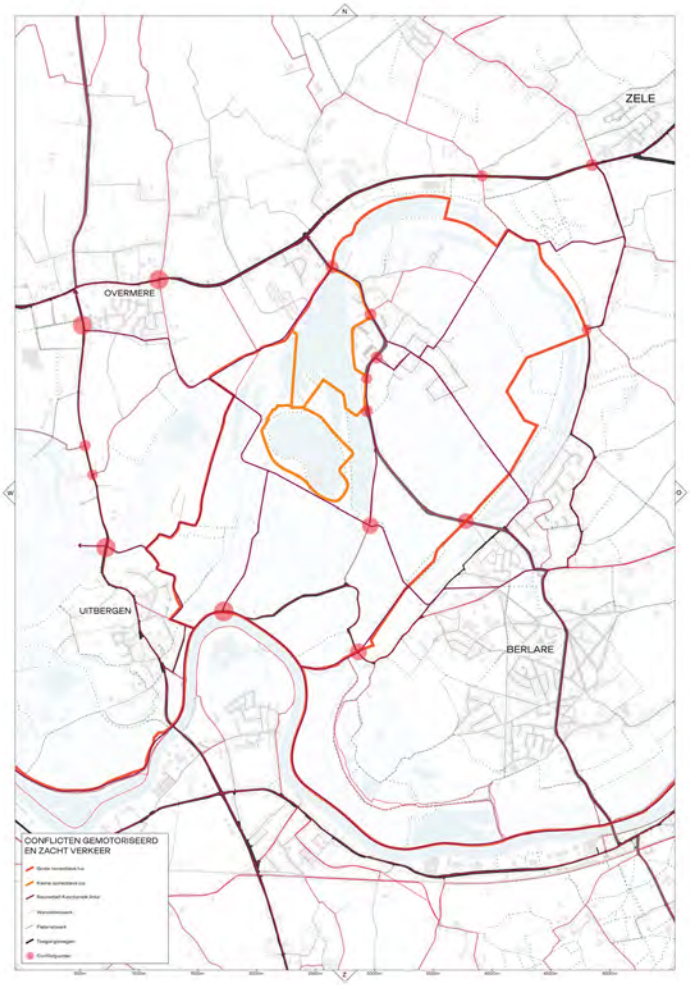

+ Conflictpunten gemotoriseerd en zacht verkeer

Recreatieve ambities voor het Donkgebied

Definiëren van de recreatieve ambities voor het Donkgebied

Naast een ruimtelijke structuur, worden er voor het Donkgebied ook enkele ambities vastgelegd op vlak van toerisme en recreatie.

- Zo wordt er maximaal ingezet op waterrecreatie in zijn verschillende vormen, met Nieuwdonk als watersport en zwemlocatie, het Donkmeer als waterattractie en Berlare Broek als beleving van de waternatuur.
- Verder gaat de strategie ook uit van een gevarieerde verblijfsrecreatie en vernieuwing/ verduurzaming van het aanbod aan logies. Dit kan de identiteit van het Donkgebied als verblijfslocatie versterken.
- Daarnaast is het eveneens de ambitie om het doelpubliek te verruimen en in te zetten op jeugdrecreatie, jongeren, families, natuurliefhebbers en rust- en stiltezoekers.
- Tenslotte gaat ook aandacht naar specifieke locaties voor sociale cohesie: ontmoetingsplekken voor bewoners, bezoekers, ...

<u>Waterrecreatie als identiteit</u>

In het Donkgebied zal waterrecreatie een centrale plaats blijven hebben. Door de specificiteit van elk van de waterclusters te versterken, zullen ze complementair kunnen werken en worden recreanten heel gericht naar een locatie geleid. Nieuwdonk blijft hierin de spil voor zwemmen, strandactiviteiten en de watersportcluster. De zwemwaterkwaliteit is uniek en er wordt hier maximaal ingezet op waterrecreatie. Donkmeer daarentegen blijft voornamelijk een bestemming voor waterbeleving vanop de rand (promenade, ...) en voor de traditionele boottochtjes. Berlare Broek tenslotte vormt de ideale bestemming voor natuurrecreatie en de observatie van de waternatuur.

RUIMTELIJK-LANDSCHAPPELIJKE IDENTITEIT

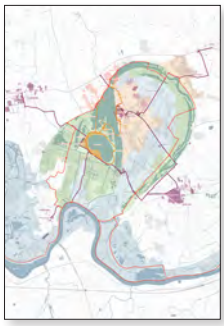

BASIS RAAMWERK

+

WATERRECREATIE ALS IDENTITEIT

+

GEVARIEERDE VERBLIJFSRECREATIE

+

VERRUIMD DOELPUBLIEK

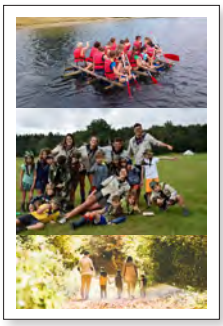

+

SOCIALE COHESIE

Gedifferentieerde verblijfsrecreatie

Er wordt daarnaast gestreefd naar een hernieuwde identiteit van de verblijfsrecreatie in het gebied. Door de logies duidelijk in te bedden in hun landschappelijke context en ze te verbinden aan de lussen, worden ze verbonden met het algemene ruimtelijke raamwerk voor het gebied. Tegelijk zal ingezet worden op herkenbare en identifieerbare clusters. Door de schaal van één enkel verblijfpark te overschrijden, kunnen coherente en interessante clusters ontstaan, die identiteit, landschap en collectieve identiteit delen.

Verruimd doelpubliek & sociale cohesie

Door specifiek in te zetten op kindvriendelijke en jeugdrecreatie zal het doelpubliek aan recreanten opengetrokken worden.
De verjonging via scholen, kampen, groepen, familietoerisme is van belang voor het Donkgebied. Daarnaast blijven de huidige diverse bezoekers van het gebied ook essentieel: natuurrecreanten, sportievelingen, experimentele kampeerders, de actieve oudere bevolking, bezoekers van het recreatiedomein en de horeca, ...
Door in te zetten op ontmoetingsplekken in het gebied, zullen zowel de diverse bezoekers als de bewoners er hun plek vinden en het zich kunnen toe-eigenen.

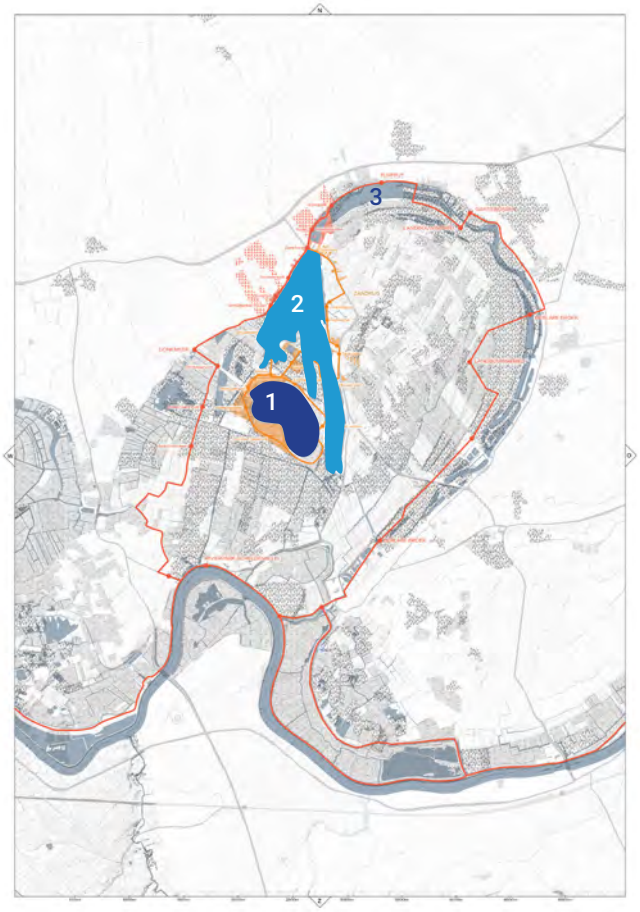

+ Waterrecreatie als identiteit

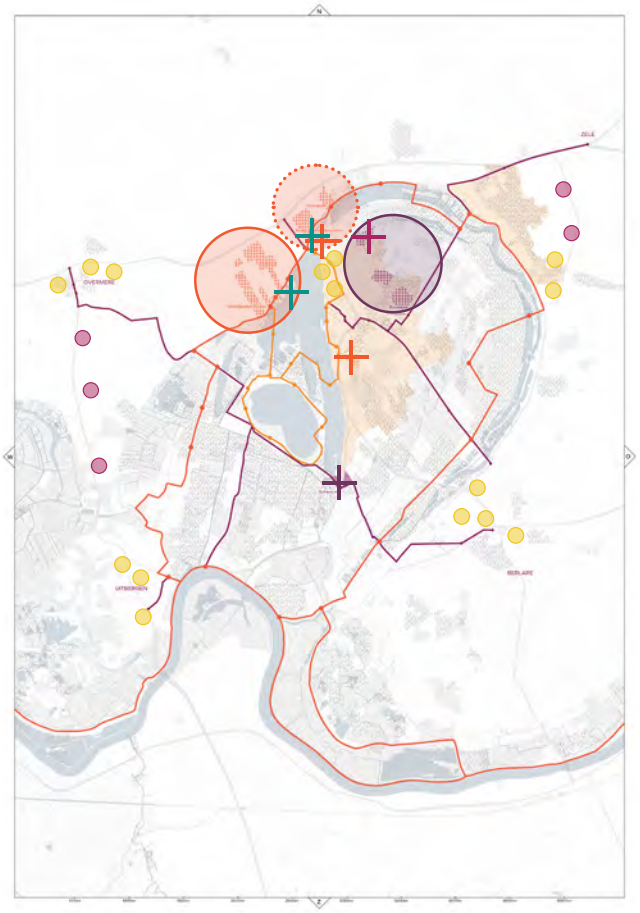

+ Gedifferentieerde verblijfsrecreatie

Een vernieuwde verblijfsrecreatie

Een gebied met een cultuur van verblijfsrecreatie

Het Donkgebied heeft een traditie van verblijfsrecreatie. Zowel campings als verblijfparken zijn er doorheen de jaren in de natuurlijke omgeving opgekomen. Vandaag resulteert dit in 12 verblijfparken en een camping, die zich rond het Donkmeer geclusterd hebben. Daarnaast is er de Scheve Villa aan het zuiden van het Donkmeer: een domein waar jeugdkampen plaatsvinden.

De grote uitdaging van de verblijfsrecreatie in het Donkgebied vandaag is de quasi uitsluitende inzet op verblijfparken met stacaravans, gericht op tweedeverblijvers. De toeristische verblijver heeft er veel minder zijn plaats. Daarnaast vormt ook de beeldkwaliteit van deze verblijfparken en hun inbedding in de landschappelijke context een uitdaging.

Daarentegen is er vandaag voldoende beddencapaciteit in het gebied. Er moet dus voornamelijk ingezet worden op vernieuwing, transformatie, differentiatie en het verhogen van de aantrekkingskracht voor de bezoekers.

+ Camping Montana in de jaren '70

+ Verspreiding verblijfparken en campings in het gebied

Een vernieuwde verblijfsrecreatie als troef

Verduurzaming en verbetering van de beeldkwaliteit van de verblijfparken zelf staat centraal. Dit gebeurt zowel door het vergroenen van de parken, het inzetten op wandel- en fietsverbindingen als op het inrichten van groene collectieve ruimtes binnen de parken. Verder wordt ook gewerkt aan een vernieuwing en diversificatie van het aanbod aan type logies. Zo kan ook ingezet worden op een breder doelpubliek.

Een vernieuwing van het aanbod met avontuurlijke logiesinfrastructuur speelt in op de steeds populairdere vormen van overnachten. Dit moet daarom niet gepaard gaan met onmogelijke investeringen of economische modellen. Een tiny house (max. 50m²) zal bvb rond 50 000€ aan investeringskost zijn, terwijl een gemiddelde glamping-accommodatie (safaritent) met eigen sanitair tussen 13 000 en 20 000€ kost, maar met een terugverdientijd van ongeveer 2 jaar en een levensduur van 10 jaar, toch een zeer gunstige balans kan voorleggen. Wanneer een basisinvestering gecombineerd wordt met een innovatief uitbatingsscenario, kunnen er kansen staan op unieke verblijfsplekken in de natuurlijke omgeving van de Donk.

+ Verbeteren beeldkwaliteit en doorwaadbaarheid

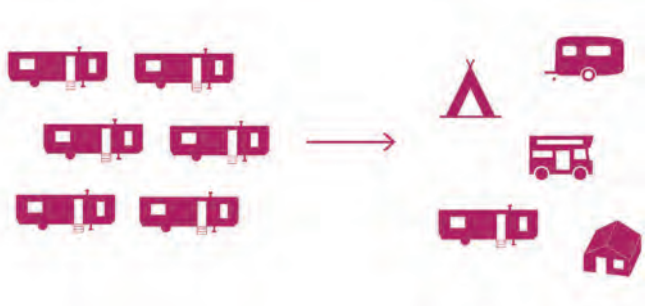

+ Diversificatie van het aanbod aan logies

+ Vernieuwende vormen van verblijfsrecreatie

Wanneer we deze strategie toepassen op de verschillende bestaande verblijfparken in het gebied en ruimte zoeken voor nieuwe innovatieve verblijfsvormen, kunnen we een structuur voorstellen, gelinkt aan het algemeen raamwerk.

Verblijfparkencluster Kouter (tussen de steenweg en het Donkmeer) blijft het hart van de verblijfparken: inzetten op beeldkwaliteit, differentiatie en vernieuwing aanbod; mogelijkheid tot beperkte uitbreiding in een kwalitatief kader.

Verblijfparkencluster Kloosterputten (rond het water) krijgt een vernieuwde identiteit van "exclusief kamperen in de natuur": gedeeltelijke transformatie naar meer toeristisch kamperen.

Verblijfparkencluster Schriekenstraat (op de zandrug) zal geleidelijk transformeren en voornamelijk focussen op landschappelijke integratie. Het creëren van een bosrijke omgeving kan hier hand in hand gaan met unieke verblijfplekken zoals enkele vakantiewoningen voor groepen in een natuurlijke bosrijke omgeving, aansluitend op het omliggende woonweefsel.

De Scheve Villa wordt bestendigd als locatie voor jeugdkampen en de landbouwpercelen aan de overzijde van de Donklaan kunnen worden ingezet voor tijdelijke bivakkampen onder de bestaande regelgeving.

Verblijfpark Gamma wordt als strategische tweede locatie voor jeugd ingezet, met de integratie van een jeugdverblijf ingebed in het landschap.

Verblijfpark t.h.v. de Sparrendreef zal meer ingebed worden in het groen en de harde infrastructuur clusteren aan de Donklaan, zodat de rest van het terrein open blijft voor zachtere recreatievormen. Er wordt dus ingezet op een compacte vorm van verblijven in het groen.

Kamperen op het water wordt geïntroduceerd, zowel op het Donkmeer als op Kloosterputten. Deze unieke beleving zal het toeristisch verblijven helpen boosten.

Hoevetoerisme wordt gepromoot aan de rand van het Donkgebied, maar op locaties met vlotte fiets- en wandelverbindingen tot aan het hart van de recreatiepool.

In de dorpskernen worden **kleinschalige hotels, B&B's en vakantiewoningen** bestendigd en verder ontwikkeld. Het inzetten op unieke belevingen met de nabijheid van kernvoorzieningen is hierbij de grote troef.

Deze algemene strategie wordt per site verder uitgewerkt in structuurschetsen en visies in het toetsingskader.

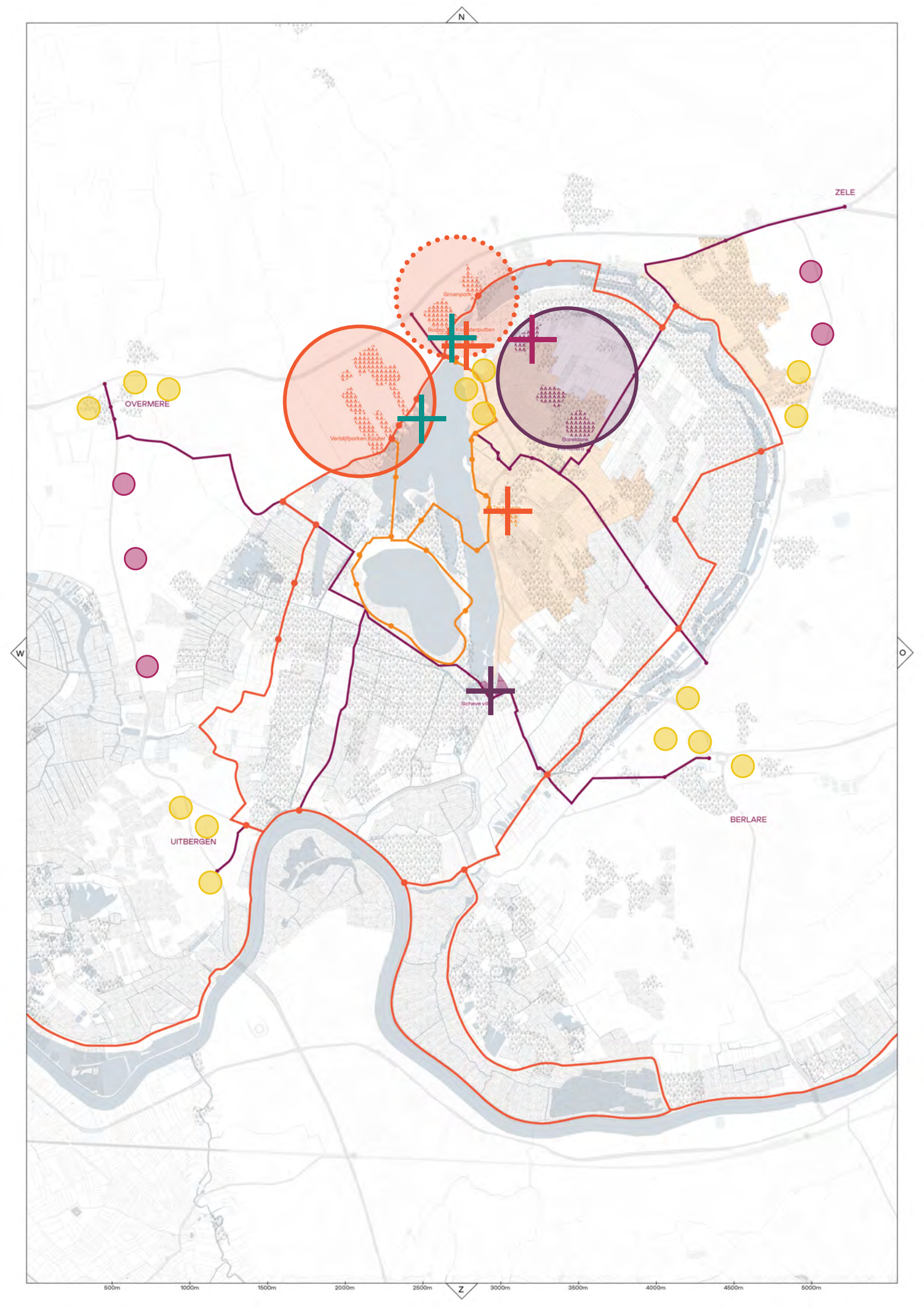
N
W
O
Z
ZELE
OVERMERE
UITBERGEN
BERLARE
Groenpark
Verblijfparken Kouter
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

Een raamwerk voor het Donkgebied

Wanneer deze verschillende structuren en ambities worden samengezet in een structuurschets voor het volledige gebied, worden zowel landschapsstructuren, recreatieve lussen als algemene ruimtelijke intenties zichtbaar.

Het raamwerk toont verbindingen en continuïteiten, zowel in het landschap als in de recreatieve netwerken. Deze verbindingen kunnen een samenhang in het gebied brengen en tegelijk een verhaal brengen aan de bezoekers.

Deze raamwerkkaart is bewust geen masterplan, maar een gids en een structuur. In de zooms worden enkele zones verder in de diepte uitgetekend, met bijhorende inrichtingsplannen. Het toetsingskader geeft anderzijds de handvaten om de structuur van het raamwerk tot realisatie te brengen in de toekomstige projecten voor het Donkgebied.

Volgende zooms komen hierna aan bod:

- Zoom 1: Nieuwdonk als natuur-recreatiedomein
- Zoom 2: Een nieuw gezicht voor de verblijfparken Kouter
- Zoom 3: Kloosterputten als verborgen parel

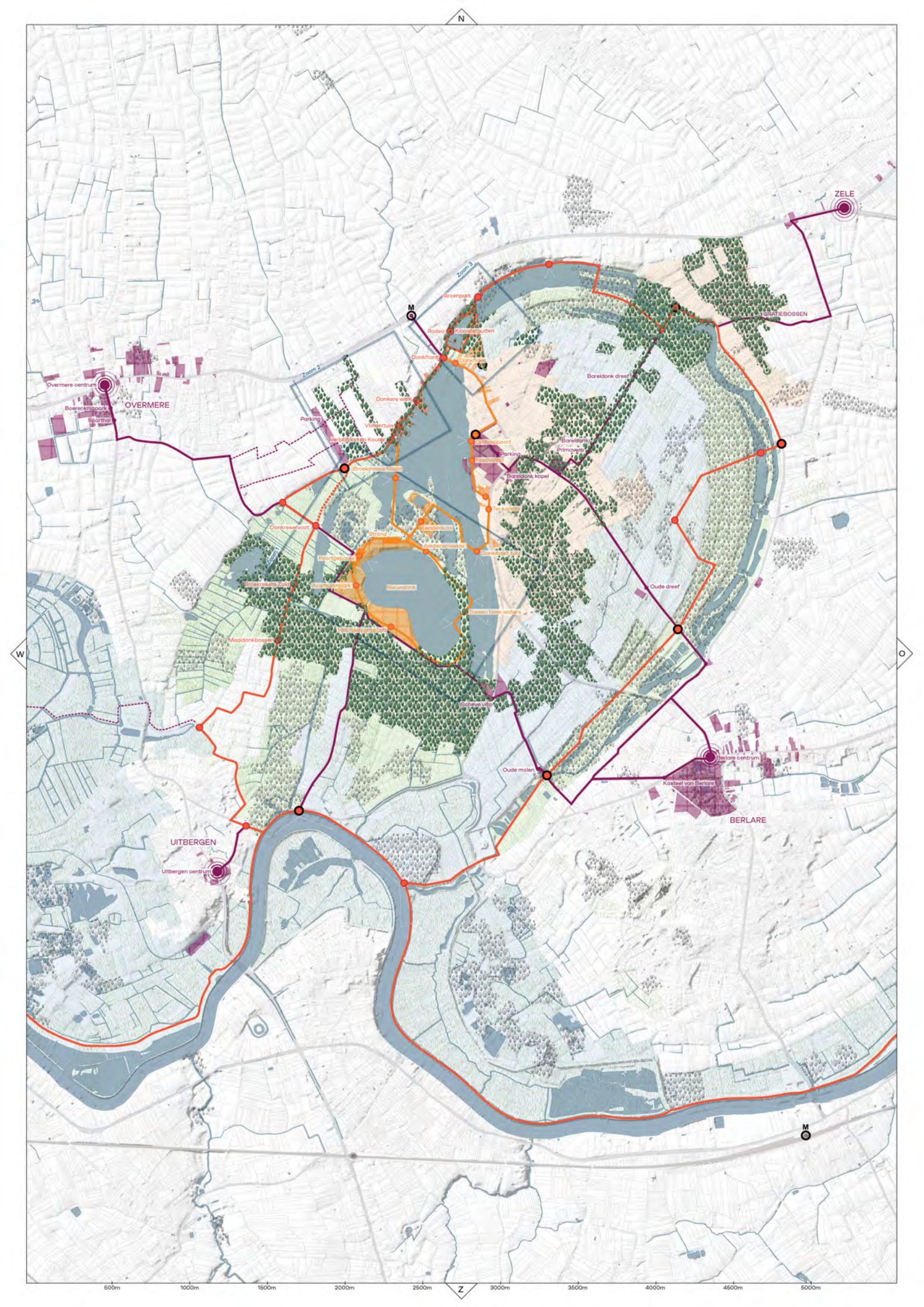
N
ZELE
GRATIEBOSSEN
Zoom 3
Groenpark
M
Rodeo
Kloostersutten
Donkfront
Donkfront
Zoom 2
Bareldonk dreef
Overmere centrum
OVERMERE
Boerenkrijgpark
Sporthal
Donkere wale
Parking
Vlindertuin
Verblijfparken Kouter
Primaalpoort
Bareldonk
Primavera
Parking
Festivalveld
Broekmeers Noord
Bareldonk kapel
Ter kapelle
Donkreservaat
Eendenkooi
Strand
Aaldierenweide
Donkreservaat
Poortgebouw
Zoom 1
Broekmeers Zuid
Avonturenpark
Nieuwdank
Oude dreef
Tussen twee waters
Maaidonkbossen
Scheve villa
Oude molen
Berlare centrum
Kasteel van Berlare
BERLARE
UITBERGEN
Uitbergen centrum
M
W
O
Z
500m
1000m
1500m
2000m
2500m
3000m
3500m
4000m
4500m
5000m

D. Nieuwdonk als natuur-recreatiedomein - *zoom 1*

E. Een nieuw gezicht voor de verblijfparken Kouter - *zoom 2*

Omgeving Kouter vandaag

Verblijfparken geklemd tussen steenweg en de oever

Vandaag bestaat de cluster verblijfparken aan Kouter uit 5 verblijfparken, die op redelijk beperkte oppervlakte gelegen zijn. De Dendermondsesteenweg en de Brielstraat dienen beide als toegang tot de parken.

De verblijfparken zijn voornamelijk gericht op tweedeverblijvers en niet zozeer op toeristen, en bestaan bijna uitsluitend uit stacaravans en vaste constructies (zone recreatief wonen). Daarenboven is er vandaag niet veel collectieve groenruimte aanwezig op de verblijfparken zelf. De omgeving van het Donkmeer schept het landschappelijke kader, hoewel er geen duidelijke directe relatie bestaat.

De Brielstraat en de oever van het Donkmeer is gekarakteriseerd door verschillende groene ontmoetingsplekken aan de oever: de picknickweide, de Vlindertuin, ... en zorgt voor een diverse natuurbeleving voor de wandelaars en fietsers, maar verliest tegelijkertijd zijn aantrekkingskracht door de harde grens met de verblijfparken.

Er zijn vele mogelijkheden voor het uitbouwen en verduurzamen van de cluster verblijfparken aan Kouter. De strategische ligging tussen steenweg en Donkmeer en de bestaande basisstructuur zorgt dat er opportuniteiten zijn om hier een landschappelijke verblijfscluster met een sterke relatie tot de oever van te maken.

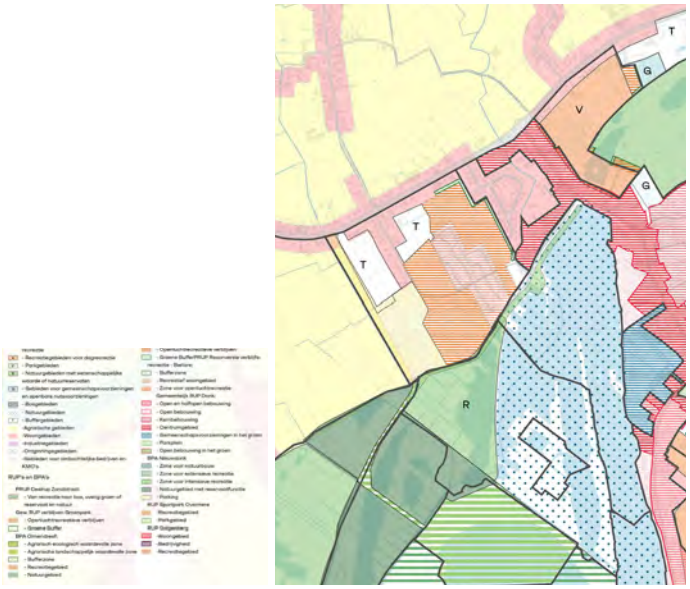

+ Huidige bestemmingscontouren

+ Omgeving Kouter vandaag: tussen oever, tuinen, steenweg en verblijfparken

N
W
O
Z
Rodeo
Kloosterputten
Zonneschijn
Donkmeer
Noordzee
Donkere Wolk
Verblijfparken Kouter
Montana
Vlindertuin
Kouter
Donkmeer
Festivalpodium
Eendenkooi
Aaidierenweide
Nieuwdonk
De Zonnevallei
100m
200m
300m
400m
500m
600m
700m
800m
900m
1000m

Ambities voor een vernieuwde verblijfcluster

Om de omgeving Kouter te transformeren naar een duurzame, groene en diverse verblijfcluster, formuleren we 4 ambities. Deze gaan zowel over het aanbod van de cluster en de beeldkwaliteit als over de relatie met het Donkmeer.

1

In het Donkgebied willen we verblijfparken zoveel mogelijk gaan **clusteren**, waarbij we vertrekken van de bestaande cluster van parken op Kouter. Daarbovenop wordt ruimte voorzien voor **uitbreiding**, zonder de totale beddencapaciteit van de recreatiepool te doen toenemen. Het creëren van bijkomende plaatsen hier moet hand in hand gaan met het verminderen van het aantal plaatsen elders. Deze ademruimte zal op zijn beurt de **kwaliteit verhogen**, zowel naar ruimtelijke en beeldkwaliteit als naar beleving toe.

+ Eurobrus (PL)

2

Vandaag is het aantal plaatsen voor **toeristisch kamperen** op Kouter zeer beperkt. We willen ook toeristische kampeerders de mogelijkheid bieden om van deze locatie te genieten. Samen met de huidige en toekomstige uitbaters van de verblijfparken bekijken we de mogelijkheden om toeristische kampeerplekken aan te bieden.

+ Warredal (BE)

3

We willen wandelaars en fietsers de kans bieden om op een vlotte en aangename manier het gebied te doorkruisen. Dit doen we door een aantal **doorsteken** te voorzien, die **groen** worden ingekleed. Hierdoor worden de verblijfparken ook landschappelijk beter ingebed. Er ontstaan **groen-blauwe verbindingen** die een bijdrage leveren in het kader van klimaatverandering, hittestress, wateropvang, ...

4

De **relatie met het Donkmeer** wordt versterkt door de oever en de verblijfparken beter met elkaar te verbinden. Zo zullen de bezoekers en kampeerders maximaal kunnen genieten van de uitzonderlijke ligging naast het Donkmeer. Het wordt een "interactieve" rand waar je de oever op verschillende manieren kan beleven. De Brielstraat is vandaag een drukke **as voor fietsers en wandelaars**, wat vaak zorgt voor gevaarlijke situaties en conflicten. We willen fietsers en wandelaars de ruimte bieden die ze nodig hebben, door het fiets- en wandelpad te ontdubbelen.

+ Sept Deniers district, Toulouse (FR)

+ La Prévalaye, Rennes (FR)

Een inrichtingsplan voor omgeving Kouter

Om de cluster verblijfparken en de oever van het Donkmeer toekomstgericht te transformeren wordt er ingezet op 3 specifieke principes. Daarmee worden de verschillende bovengenoemde ambities ruimtelijk vertaald.

1. Inzetten op beeldkwaliteit & groenblauwe dooradering
2. Collectieve ruimte als sleutel
3. Oever Donkmeer als groene recreatieve strook

Deze ruimtelijke principes zorgen voor een inbedding van de cluster met verblijfparken in de omgeving, maar ook voor een versterking van de beleving voor de verblijvers zelf. Zo komen er vlottere verbindingen richting Donkmeer en Steenweg voor hen, maar zal er ook meer gebruiksgroen in de directe nabijheid aanwezig zijn.

Strategie transformatie verblijfparken

+ Versterken van de beeldkwaliteit

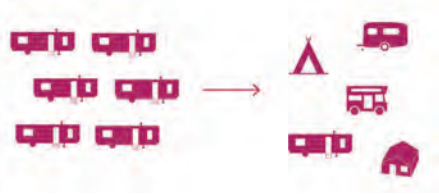

+ Vernieuwen van het aanbod

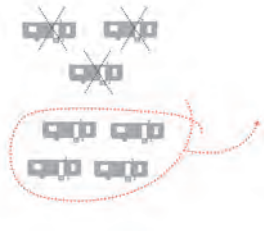

+ Optimaal herschikken terreinen

+ Diversificatie van de types logies

1. HUIDIGE VERBLIJFPARKEN: Verbeteren beeldkwaliteit
2. BEPERKTE UITBREIDING MET STACARAVANS: Binnen deze cluster is beperkte uitbreiding met stacaravans enkel mogelijk ter compensatie van sta-plaatsen die elders binnen de cluster verdwijnen ten voordele van het versterken van groene ruimtes en beeldkwaliteit. Uitbreiding naar de westelijke zones van deze cluster zijn dus enkel mogelijk mits het bekomen van een lagere densiteit aan plaatsen binnen de bestaande verblijfparken door de aanleg van kwalitatieve groenvoorzieningen.
3. UITBREIDING MET ANDERE VORMEN: Campers in het groen; tiny houses/... in het groen; kamperen in het bos; ...
4. RAND DONKMEER ALS UITZONDERLIJKE KAMPEERPLEK: Door de groene rand te versterken ontstaat er een unieke plek voor toeristisch kamperen; binnen de huidige percelen van de verblijfparken kan op een kleine oppervlakte (aan de oever) ingezet worden op toeristisch kamperen.
5. 4 COLLECTIEVE TOEGANGEN: aan de steenweg; aan de Donkere Wolk; aan de dijk door de reservaatzone en aan de parking van Nieuwdonk (Dendermondsesteenweg)

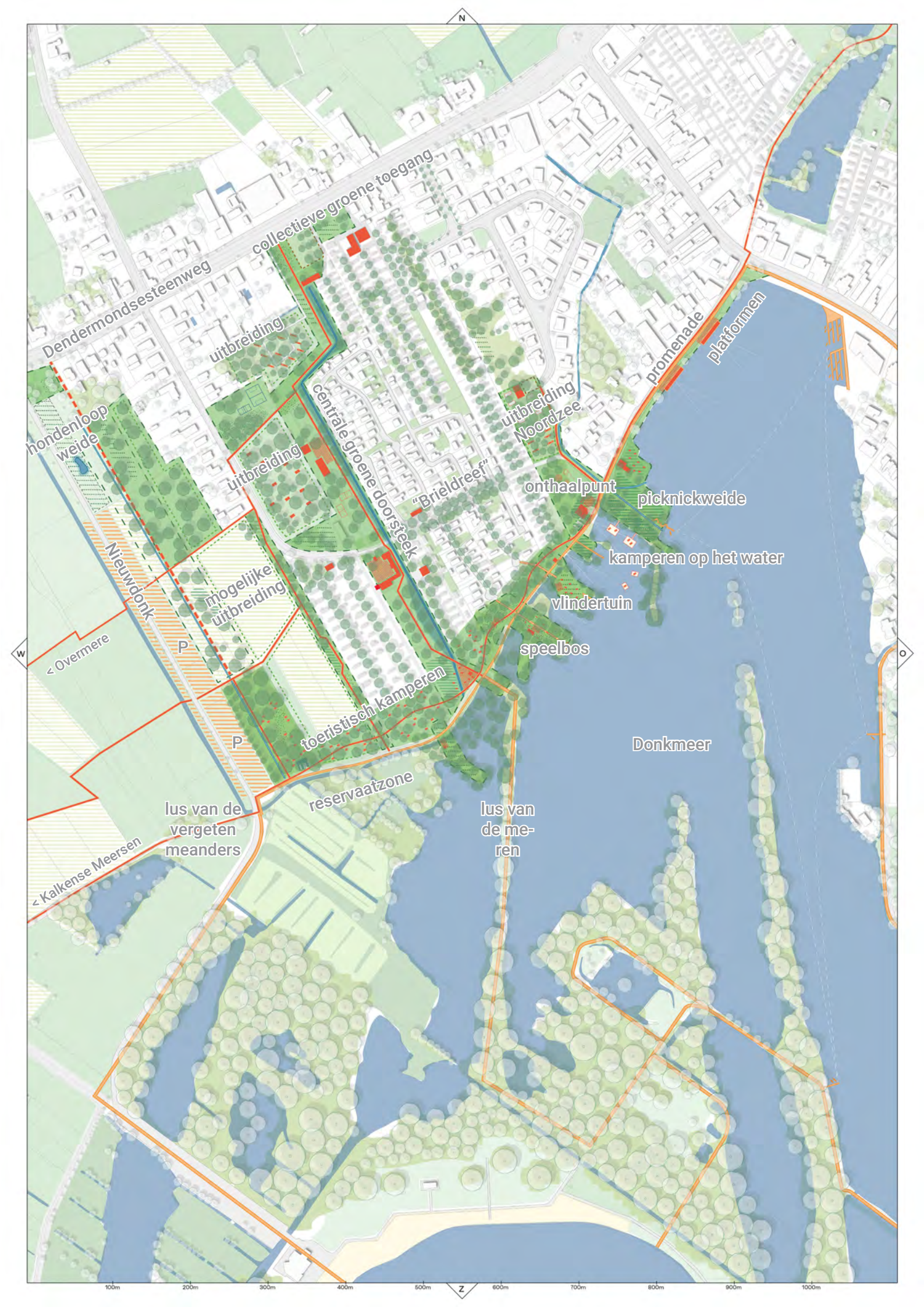
N
W
O
Z
collectieve groene toegang
Dendermondsesteenweg
uitbreiding
centrale groene doorsteek
uitbreiding
"Brieldreef"
uitbreiding Noordzee
promenade
platformen
onthaalpunt
picknickweide
kamperen op het water
vlindertuin
speelbos
hondenloop weide
Nieuwdonk
mogelijke uitbreiding
P
P
< Overmere
toeristisch kamperen
reservaatzone
Donkmeer
lus van de vergeten meanders
lus van de me-ren
< Kalkense Meersen
100m
200m
300m
400m
500m
600m
700m
800m
900m
1000m

Een collectieve groenblauwe doorsteek

Centraal tussen de verblijfparken wordt een groenblauwe doorsteek gecreëerd, die de Steenweg met de oever van het Donkmeer verbindt. Door in te zetten op een vergroening van de verblijfparken en de cluster in het algemeen, zal de beeldkwaliteit en daarmee ook de belevingskwaliteit vergroot worden. Een strook met wandelpad en enkele collectieve open ruimtes wordt ingetekend. Deze zal toelaten om ontmoetingsplekken te creëren tussen de bewoners en verblijvers, maar ook om de biodiversiteit te vergroten en de infiltratie van regenwater te bevorderen.

Aan de Steenweg zelf wordt ingezet op een collectieve toegang voor de cluster verblijfparken. Op de site van de huidige garage kan namelijk een publieke groene parking voor bezoekers aangelegd worden en een duidelijke "entrée" voor de verblijfparken gemaakt worden. Deze toegang is ook meteen het startpunt van de groenblauwe doorsteek tot aan de oever van het Donkmeer.

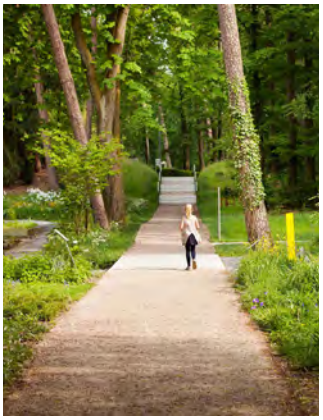

+ Sfeerbeeld voor de groenblauwe doorsteek

Een brede groene en recreatieve oever

De oever van het Donkmeer wordt verbreed en groen ingericht. Zo zijn er, naast comfortabele gescheiden fiets- en wandelpaden, meer mogelijkheden voor recreatie. Naast de vlindertuin is er misschien plaats voor een speelbos, een yogaplatform, enkele vissersplekjes, een landmark (referentie naar palingtraditie) etc. Beleving voor diverse recreanten, met respect voor de natuur, staat hier centraal. De landmark kan een ecologisch kunstwerk zijn (zie referentiebeeld Kalkense Meersen), maar kan ook geïntegreerd worden in een specifiek ontwerp van de bootsteiger. De picknickweide lijkt hiervoor omwille van de zichtbaarheid en interactie met de bezoekers de ideale locatie.

De relatie met de verblijfparken wordt ook geoptimaliseerd door het openen van de poortjes en het introduceren van alternatieve, meer natuurlijke, afsluitingen. Deze rand kan dan ook mee ingezet worden voor toeristisch kamperen en zo een heel dynamisch en groen karakter krijgen, georiënteerd richting Donkmeer.

+ Sfeerbeeld voor de Brielstraat met gescheiden fiets- en wandelstrook

F.
Kloosterputten als verborgen parel
- *zoom 3*

Omgeving Kloosterputten vandaag

Een verborgen parel tussen de verblijfparken

Verscholen achter het Donkfront ligt een waterplas die niet zichtbaar en quasi onbereikbaar is. De Kloosterputten worden ingesloten door verschillende verblijfparken en afgeschermd van het Donkmeer zelf. Daarentegen vormen de Kloosterputten een erg strategische link naar de verder gelegen Turfput en Berlare Broek, met heel waardevolle natuur.

De uitdaging bestaat erin om van deze site, die vandaag gekenmerkt wordt door een heel heterogene samenstelling, opnieuw een toegankelijk en aantrekkelijke locatie te maken voor recreatie, ontspanning en verblijven, en dit alles met respect voor de draagkracht van de natuur.

+ Beschermingscontouren natuur & ecologie

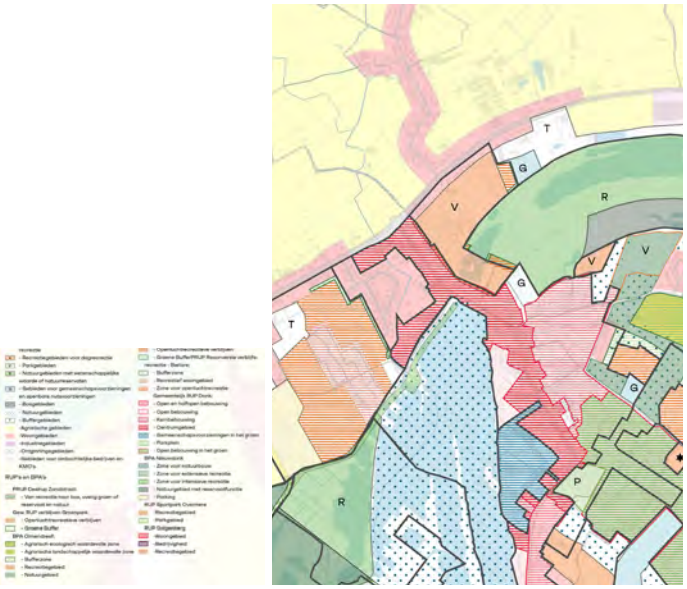

+ Huidige bestemmingscontouren

+ De heterogene aanblik van omgeving Kloosterputten vandaag

N
W
O
Z
Dendermondse Steenweg
Turfput
Groenpark
Rodeo
Kloosterputten
Gamma
Tast'oe
Elvira
't Zoetemeer
Poseidon
Donklaan
De Nieuwe pluim
Wok Palace
Regina
In de Wandeling
Zandstraat
Lale
Roosendael
't Zicht aan 't meer
Donkere wolk
100m
200m
300m
400m
500m
600m
700m
800m
900m

Ambities voor een site voor exclusief kamperen

De omgeving Kloosterputten heeft vele troeven en wordt in de visie voor het Donkgebied gezien als een uitgelezen locatie voor toeristisch kamperen in de natuur. Volgende 4 ambities vatten samen wat er van belang is voor deze site.

1

Dat er ten noorden van het Donkfront nog een prachtige waterplas en natuurgebied gelegen is, daar zijn de meeste bezoekers van de recreatiepool zich niet van bewust. We willen hen de kans bieden om ook **dit deel van de Donk te ontdekken**. Het Donkfront zal zich zo naar twee kanten richten met **doorsteken voor wandelaars naar de Kloosterputten en Turfput**.

2

We willen wandelaars de mogelijkheid bieden om rond de Kloosterputten te **wandelen**. Hiervoor is het noodzakelijk om enkele doorsteken te voorzien vanaf het Donkfront. Deze wandelroute maakt bovendien de verbinding met de Turfput hogerop.

+ Berges de Saône, Lyon (FR)

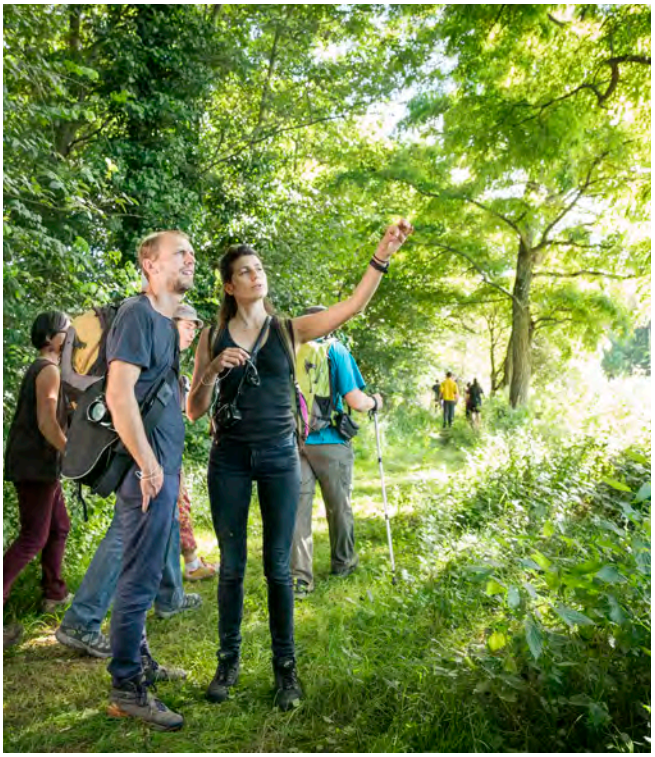

+ Traversées Vallée de la Vilaine, Rennes (FR)

3

De Kloosterputten vormt een prachtig stukje **natuur**. We creëren een geleidelijke overgang tussen de stedelijke omgeving van het Donkfront en het ontoegankelijk, beschermde natuurgebied hogerop, via een parkomgeving aan het water. Recreatie en natuurontwikkeling gaan hier hand in hand.

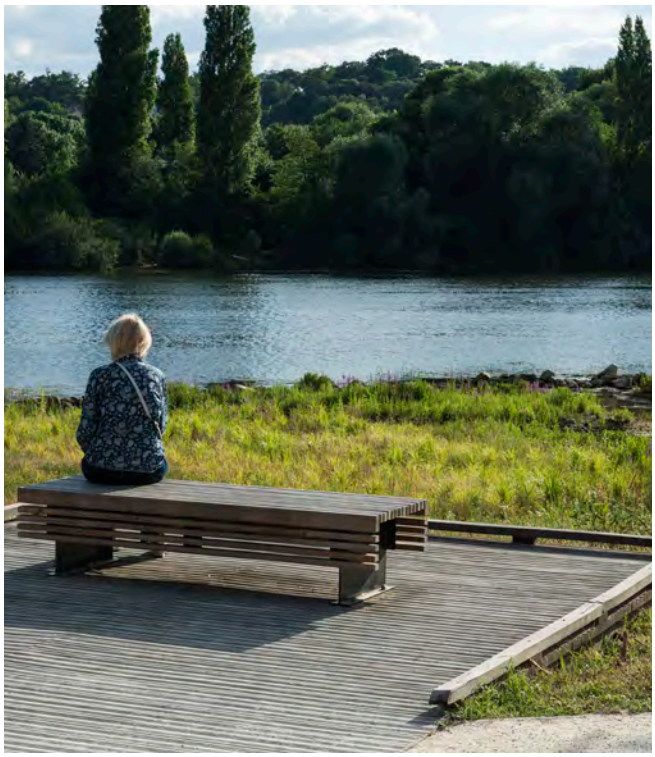

+ Parc du Peuple de l'Herbe, Carrières-sous-Poissy (FR)

4

De Kloosterputten vormen een prachtig gebied om **toeristisch te kamperen**. Vandaag is dit echter slechts in beperkte mate mogelijk. We willen hier inzetten op exclusieve en experimentele vormen van kamperen in het groen, complementair aan het huidige aanbod van Groenpark. De bijkomende plaatsen voor toeristisch kamperen moeten met respect voor de natuurlijke omgeving ingericht worden.

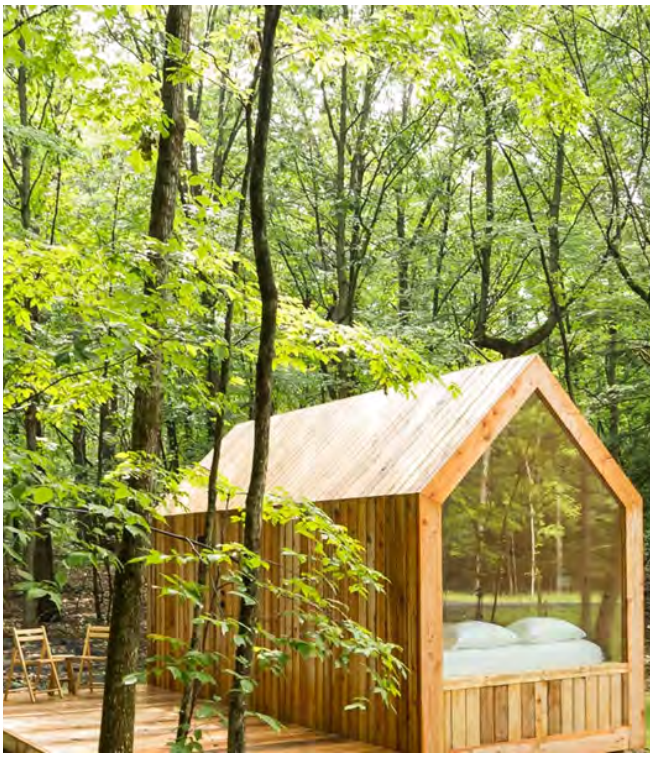

+ Gather Greene, New York (US)

Een inrichtingsplan voor omgeving Kloosterputten

voor de site rond de Kloosterputten wordt er een ruimtelijke visie ontwikkeld die gebaseerd is op 3 principes:

1. DONKFRONT ALS SCHAKEL
- Een systeem van groene verbindingen/vingers zal de voor- en achterkant van het Donkfront met elkaar verbinden
- De site van het casino heeft potentieel om te transformeren in een publieke schakelplek, waar bijvoorbeeld een ambachtelijke markt gecombineerd kan worden met horeca

2. KLOOSTERPUTTEN ALS WAARDEVOLLE PUBLIEKE PARKSTRUCTUUR
- Een lus rond de waterplas aanleggen voor wandelaars
- Inrichten van een groene verbinding, platformen, oeveranimatie (paviljoen, zomerbar, ...)

3. VERBLIJFPARK KLOOSTERPUTTEN ALS NIEUWE MARKANTE KAMPEERPLEK
- De strategische ligging van verblijfpark Kloosterputten vraagt om een strategie voor een grondige transformatie van de site.
- Een evolutie naar “exclusief kamperen in het groen” waardoor een specifieke identiteit aan Kloosterputten gegeven wordt.
- De site kan een pilootproject zijn om de transformatie van de verblijfsrecreatie in het gebied op gang te trekken.

4. UITBREIDINGSMOGELIJKHEDEN EN CENTRAAL GEBIED
- Zowel Rodeo als Groenpark kunnen beperkt uitbreiden richting het centrale open gedeelte (vandaag in landbouwgebruik binnen de bestemming recreatiegebied) en dit met innovatieve kampeergelegenheden in het groen.
- De rest van dit tussenliggend gebied krijgt de functie als openruimtegebied dat als buffer fungeert tussen de steenweg en de Kloosterputten. Zowel landbouw, natuur als bos kunnen hier een plaats hebben.

Strategie transformatie verblijfparken

+ Versterken van de beeldkwaliteit

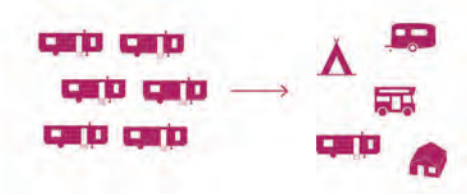

+ Vernieuwen van het aanbod

+ Optimaal herschikken terreinen

Masterplan Donkfront als basis

Deze toekomstvisie bouwt verder op het masterplan dat de gemeente Berlare in 2015 opmaakte voor het Donkfront.

+ Masterplan Donkfront (Lama + Brut)

- Herdenken relatie voorkant - achterkant Donkfront met o.a. groene visuele doorsteken
- Inrichten van collectieve groene parking
- Herdenken Donklaan
- Verruimen van de plaats die door de terrassen ingenomen kan worden

N
W
O
Z
lus van de vergeten meanders
Groenpark
Turfput
kamperen
Rodeo
kamperen op het water
exclusief kamperen in het groen
jeugdverblijf
kamperen
Gamma
P
groene vingers
Donkmeer
Donklaan
100m
200m
300m
400m
500m
600m
700m
800m
900m

Een park en toeristisch verblijven aan de waterkant

Een groen kampeerpark krijgt een plekje langs de waterpartij van de Kloosterputten. De unieke ligging vlakbij de natuur, zorgt voor een uitzonderlijke locatie. Vandaag nog verborgen achter gevels en stacaravans, willen we deze plek terug zichtbaar maken. Een wandelroute rond het water laat de bezoekers toe om van de natuur te genieten.

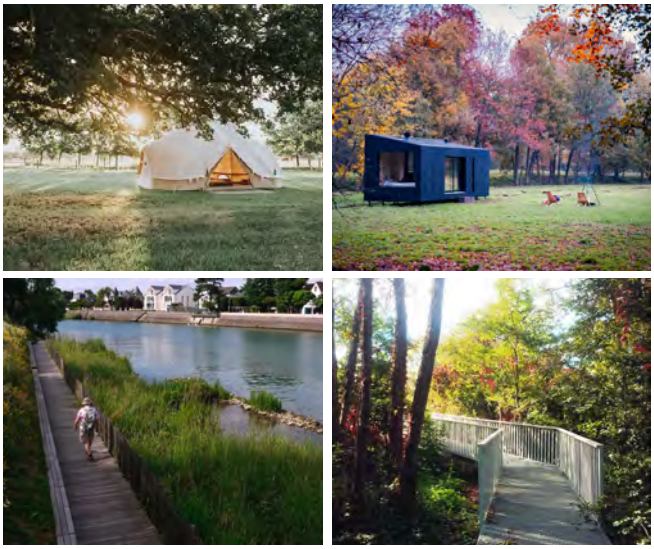

+ Sfeerbeeld aan de oever van de Kloosterputten

Een overgang naar de waardevolle meandernatuur

De wandelroute rond de Kloosterputten komt ook in de dichte en erg waardevolle meandernatuur op zijn uiterste punt. Hier vormt een klein rustpunt de mogelijkheid om in de stille natuur van een uitzicht te genieten richting het meer levendige Donkfront aan de overzijde.

+ Sfeerbeeld langs de wandellus door de natuur

G. Het toekomstig recreatief landschap vormgeven - *toetsingskader & actie-programma*

Van visie naar uitvoering

Om de voorgestelde visie tot uitvoering te brengen in het Donkgebied, met de verschillende actoren, beleidsmakers, uitbaters, betrokkenen, ... zijn er verschillende instrumenten nodig. Naast het richtinggevend kader van het visiedocument, worden daarom ook een toetsingskader en een actieprogramma opgesteld. Beiden zorgen voor het uitwerken van de visie richting realisatie, maar elk op hun eigen manier.

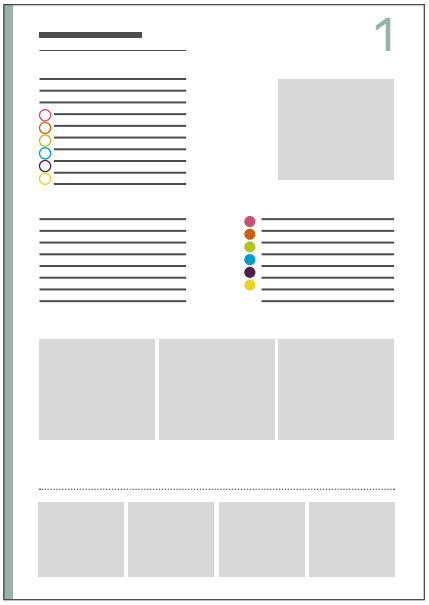

+ Standaardfiche toetsingskader

Een toetsingskader voor het Donkgebied

Het toetsingskader is geen document dat alles vastpint, maar eerder een gids: het toont mogelijkheden en opportuniteiten. Het zorgt voor een kader voor toekomstige recreatieve activiteiten in het gebied. Door in te zetten op strategische kernen, bestemmingen en ontdekkingsroutes, worden de verschillende types activiteiten in relatie daartoe over het gebied geclusterd en/of verspreid.

Daarnaast zal het toetsingskader ook een gids zijn voor de (toekomstige) ondernemer. Het toont namelijk een waaier aan mogelijkheden voor het Donkgebied: nieuwe types verblijfsaccomodatie, vernieuwende activiteiten, mogelijkheden voor erfgoedtoerisme, natuureducatieve opportuniteiten, ... Het Donkgebied gaat een bloeiende toekomst tegemoet.

Tenslotte vormt dit toetsingskader ook een kader voor vergunningsverlenende overheden en biedt het handvaten om het criterium "goede ruimtelijke ordening" van relevante toekomstige aanvragen te beoordelen.

Er wordt binnen het toetsingskader gewerkt met 6 categorieën voor recreatie:

- Verblijfsrecreatie
- Intensieve recreatie
- Extensieve recreatie
- Restaurants - cafés
- Evenementen
- Cultuur - erfgoed

Het toetsingskader werkt zowel op visies voor het volledige gebied (per categorie), maar beschrijft ook in detail de mogelijkheden voor de 32 deelgebieden. Deze worden samengevat in fiches die de randvoorwaarden en opportuniteiten per zone uitlichten.

Een actieprogramma met verschillende tijdshorizonten

Het actieprogramma zal concrete projectmogelijkheden en planningsinitiatieven benoemen. Het gaat om een doorkijk met verschillende tijdshorizonten en toont daarbij dus ook de urgentie van bepaalde beslissingen en acties.

Cruciaal voor het actieprogramma zijn de lopende samenwerkingsverbanden in het gebied en hoe er verder op de succesvolle projecten van het verleden kan gebouwd worden. Eventuele nieuwe samenwerkingen zullen uitgewerkt moeten worden, waarbij ook specifiek gekeken wordt naar interacties met en tussen de verschillende uitbaters van de verblijfsrecreatie in het gebied.

Volgende types van acties worden minstens opgenomen in het programma:

- Herbestemming, regelgeving & handhaving
- Infrastructurele ingrepen
- Organisatie en faciliteren activiteiten
- Promo en communicatie
- Verwerving
- Beheer
- Verder onderzoek

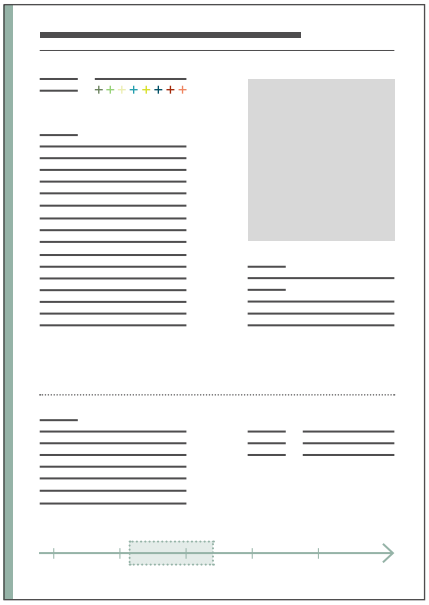

+ Standaardfiche actieplan

H. Naar een gedragen visie - *proces*

Een project in dialoog

De rijke geschiedenis van het Donkgebied waar unieke natuurwaarden en recreatie met elkaar in interactie gaan, zorgt vanzelfsprekend voor een startsituatie met een uitgebreide groep actoren. Elk van deze actoren heeft hierbij een eigen visie over de toekomst van het gebied en hun rol daarin. Een ambitieuze toekomstvisie voor het Donkgebied vertrekt daarom vanuit overleg en gesprekken met deze gebruikers, beheerders en belangenbehartigers van de Donk. Dit om gemeenschappelijke grond te vinden, zoveel als mogelijk.

Verkenningsdagen (ontwerpatelier I)

In juni 2020 werd drie dagen lang intensief gezocht naar randvoorwaarden en ambities voor een raamwerk, toetsingskader en drie zooms met overheden, belangenorganisaties en andere instanties. Bij de zooms werden ook de bezorgdheden van uitbaters en gebruikers meegenomen. De vragen van die workshops bouwden voort op een survey eerder die week over het gebied. Die werd als noodgedwongen alternatief opgezet voor een collectief terreinbezoek in coronatijden. Op de virtuele route langsheen 18 betekenisvolle plekken in het Donkgebied konden deelnemers bij elke stop hun bedenkingen geven.

Interviews op terrein

Speciale aandacht ging vervolgens naar de rol van de verblijfparken. Met hun decennialange aanwezigheid in het gebied vormen ze een intrinsiek onderdeel van de Donk, ook al levert deze soms ruimtelijke conflictsituaties op. Alle verblijfparken werden individueel bezocht en bevraagd naar hun toekomstperspectieven. We kregen zo een beeld op de huidige gebruikers en kwaliteiten alsook op de marge voor transitie. Daarnaast volgden gedurende de zomer bezoeken bij voorzichtig heropenende horeca en straatinterviews met recreanten om het profiel van de huidige toeristische en recreatieve waarde scherp te stellen.

Evaluatiedag (ontwerpatelier II)

Wanneer de eerste visies vorm hadden gekregen in kaarten en kaders volgde in september een eerste terugkoppeling met iedereen die tot dan toe betrokken werd in het traject. In geanimeerde gesprekken botsten sommige te ambitieuze toekomstvisies er op veto's van eigenaars of beheerders, terwijl andere ideeën en voorstellen vruchtbare grond vonden. Daarnaast werd er een tweede gesprek aangegaan met de eigenaars en uitbaters van de verblijfparken.

+ Indicatieve tijdslijn van het traject

Bewonersmoment (infomarkt)

De eerste realiteitstoets van de plannen werd herwerkt en voorgesteld aan het brede publiek midden oktober. Coronaproof gebeurde dit in open lucht aan de Donkere Wolk met panelen waarop plannen en visies prijkten. Het was voor buurtbewoners en recreanten de eerste maal dat ze oog in oog stonden met de toekomstplannen voor het gebied en de zooms. De feedback werd gecapteerd door leden van het projectteam die uitleg gaven bij de plannen. Deze input en feedback voedden de finale herwerking van het plan.

Bilaterale contacten

Naast het brede participatietraject werden waar nodig bilaterale gesprekken opgezet met specifieke stakeholders en betrokkenen, bijvoorbeeld met de horeca-uitbaters, gehandicaptenfederatie Berlare, ...

+ Voorbeelden van de online survey

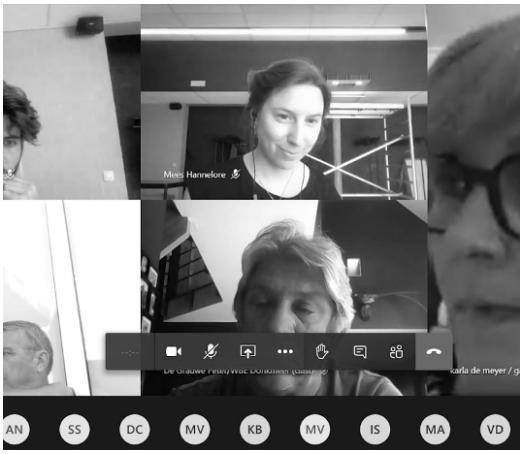

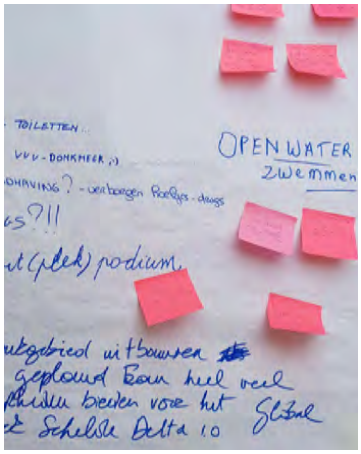

+ Impressies van de interactiemomenten met de diverse actoren en bewoners

Betrokken actoren

BELEID:
De opmaak van de visie is doorheen het gehele traject begeleid geweest door de stuurgroep waarin politieke afgevaardigden van zowel provinciaal als gemeentelijk bestuur gezeteld waren, alsook van de raad van bestuur van het Regionaal Landschap Schelde-Durme.

Tijdens dit traject is er viermaal teruggekoppeld naar de stuurgroep op 13 augustus 2020, 17 november 2020, 15 december 2020 en 2 februari 2021. Op een laatste stuurgroep op 4 mei 2021 is de visie formeel bekrachtigd.
Op verschillende tijdstippen is ook teruggekoppeld naar het lokale beleid (College en gemeenteraad op 25 juni 2020 - College op 2 oktober 2020 en 10 februari 2021).

De stuurgroep van het project bestaat uit de volgende leden:
- Annemie Charlier (POV, gedeputeerde voor toerisme)
- Riet Gillis (POV, gedeputeerde voor natuur)
- Steven Vandersnickt (Gemeente Berlare, Schepen toerisme)
- Kristof Van Peteghem (Gemeente Berlare)
- Isabel Six (Gemeente Berlare)
- Hannelore Mees (POV)
- Sylvie Dewart (POV)
- Luc Taragola (POV)
- Tom Wezenbeek (RLSD)

De projectgroep bestond uit volgende leden, aangevuld met de experten vanuit het ontwerpteam:
- Kristof Van Peteghem (Gemeente Berlare)
- Isabel Six (Gemeente Berlare)
- Nathalie Lemaire (Gemeente Berlare)
- Hannelore Mees (POV)
- Sylvie Dewart (POV)
- Luc Taragola (POV)
- Vesko Valverde (POV)
- Tom Wezenbeek (RLSD)
- Audrey Jansseune (RLSD)

Naast de intense overlegmomenten met de stuurgroep, de projectgroep en het college van burgemeester en schepenen, werden ook de volgende actoren in het proces betrokken.
Dit gebeurde tijdens de werkateliers en/of tijdens bilaterale gesprekken. Hun inbreng hebben het project mee vormgegeven.

- Jasmien De Graeve (Gemeente Berlare)
- Kris Breugelmans (Gemeente Berlare)
- Michael Heiremans (Gecoro)

- Didier Van Brussel (POV, dienst milieu)
- Andy Bourriez (POV, dienst landbouw)
- Luc Bauters (POV, dienst erfgoed)
- Arnoud De Coen (POV, dienst patrimonium)
- Wim Van Cauwenberghe (POV, dienst patrimonium)
- Michel De Vos (POV, dienst patrimonium)
- David Beirens (POV, kabinet gedeputeerde Charlier)
- Jan Haegeman (POV, kabinet gedeputeerde Charlier)

- Hannelore Van de Wiele (ANB)
- Steven Laureys (ANB)
- Siska Van De Steene (VLM)
- Jan Maertens (RLSD)
- Jurgen Weiner (Polders en wateringen)
- Matthias Vercauteren (Boerenbond)
- Paul Cerpentier (ABS)

- Anja Verwilghen (Toerisme Vlaanderen)
- Frederik Goossens (Toerisme Oost-Vlaanderen)
- Marilou Dubois (Toerisme Oost-Vlaanderen)
- Dirk Metsu (Recread)
- Sarah Denys (Sport Vlaanderen)

- Karla De Meyer (Galem)
- Peter De Grauwe (WBE Donkmeer)
- Ben De Block (out of limits)
- Ruben Van den Berghe (triatlonclub 3 MD)
- Joris Buyl (triatlonclub 3 MD)
- Diane Krekels (Nievdonckse WSV)
- Leon Vanderstappen (Nievdonckse WSV)
- Peter Vancolen (De Waterman, duikersclub)
- Stijn Lambrecht (De Zonnevallei)

- Patrick Balthazar (Verblijfpark Zonneschijn)
- Reinaert Geerinck (Verblijfpark Kouter)
- Sylvana Hassler (Verblijfpark Noordzee)
- Vera Bracke en Tino Facchin (Verblijfpark Donkmeer)
- Wieske van Blanckenberge (Verblijfpark Montana)
- René Delausnay (Verblijfpark Gamma)
- Herman, Brecht en Reine Quintijn, Bliki (Camping Groenpark)
- Joost Vandewalle en Rani Scheiris (Verblijfpark Rodeo)
- Leona Van Hoey & Etienne De Corte (Verblijfpark Kloosterputten en Roosendael)
- Johan Krijgsman & Kevin Verlaeckt (Verblijfpark Ter Kapelle)
- Hubert Van Holder (Verblijfpark Primavera)
- Sammy Hannes (Verblijfpark Bareldonk)

- Uitbaters Zonnevallei
- Uitbaters Tastoe
- Uitbaters t Weiken
- Uitbaters t Oud Brughuys
- Uitbaters Elvira-Lagom
- Uitbaters De Waterkant
- Uitbaters D'Afspanning
- Uitbaters Choc o Meer
- Uitbaters Bootverhuur Donkmeer

- Recreanten Donkgebied

Een project gericht op duurzaamheid

De Provincie Oost-Vlaanderen ontwikkelde in 2018 een duurzaamheidsbarometer om haar plannen en projecten beter te kunnen monitoren op vlak van duurzaamheid. Deze tool evalueert en monitort de verschillende belangen en thema's die samen de duurzaamheid van een plan of project bepalen (in totaal 79 subthema's). Daarnaast geeft de tool ook richtlijnen en aandachtspunten mee om de duurzaamheid van het project en het proces zelf te verhogen.

Voor het visie – en ontwerptraject voor Recreatiepool Donk is deze tool ingezet tijdens het proces om de verschillende thema's rond duurzaamheid te monitoren. Op verschillende tijdstippen in het proces werd deze tool ingevuld. Het resultaat van deze monitoring is samengevat in bijhorende afbeelding of 'roos'. Deze figuur geeft de beoordeling weer voor de verschillende thema's van de bestaande toestand (donkergrijs), de beoogde ambities van het project (lichtgrijs) en van het uiteindelijke plan of project (oranje lijn).

Uit deze evaluatie komt het inzetten op een doorgedreven participatieproces duidelijk naar voren (thema participatie). Zowel relevante stakeholders waaronder ook de uitbaters van de verblijfparken werden intens betrokken bij de visievorming. Daarnaast duidt deze monitoring ook duidelijk op de meerwaardes van dit traject op ruimtelijk vlak (thema's identiteit, integratie, ruimtelijke ervaring, organisatie van de ruimte). Algemeen is het versterken van de belevingswaarde en identiteit van het gebied als natuurlijke recreatiepool een belangrijk speerpunt in de visie. De visie zet in op het versterken en differentiëren van recreatie voor verschillende doelgroepen (tweedeverblijvers, avonturiers, natuur-en rustzoekers, jongeren,…). Een nadruk op voldoende kwalitatieve publieke ruimtes kan bovendien ook sociale cohesie en ontmoetingen tussen bewoners, tweedeverblijvers, recreanten, toeristen,… faciliteren. Vanuit een versterkte identiteit van het gebied worden ook positieve effecten verwacht op het recreatief ondernemerschap in het gebied (thema's lokale binding en verantwoordelijke economie).

Tot slot is er ook veel aandacht voor het thema bereikbaarheid in de visie met het doorwaadbaar en toegankelijker maken van het gebied voor fietsers en voetgangers. Het criterium bereikbaarheid scoort echter iets lager dan de voorgestelde ambitie omdat er nog openstaande discussies zijn i.v.m. de zware verkeerslast op de Donklaan. Hiervoor dient de dialoog aangegaan te worden op Vlaams niveau.

Voor meer resultaten verwijzen we naar het uitgebreide eindrapport van deze evaluatie.

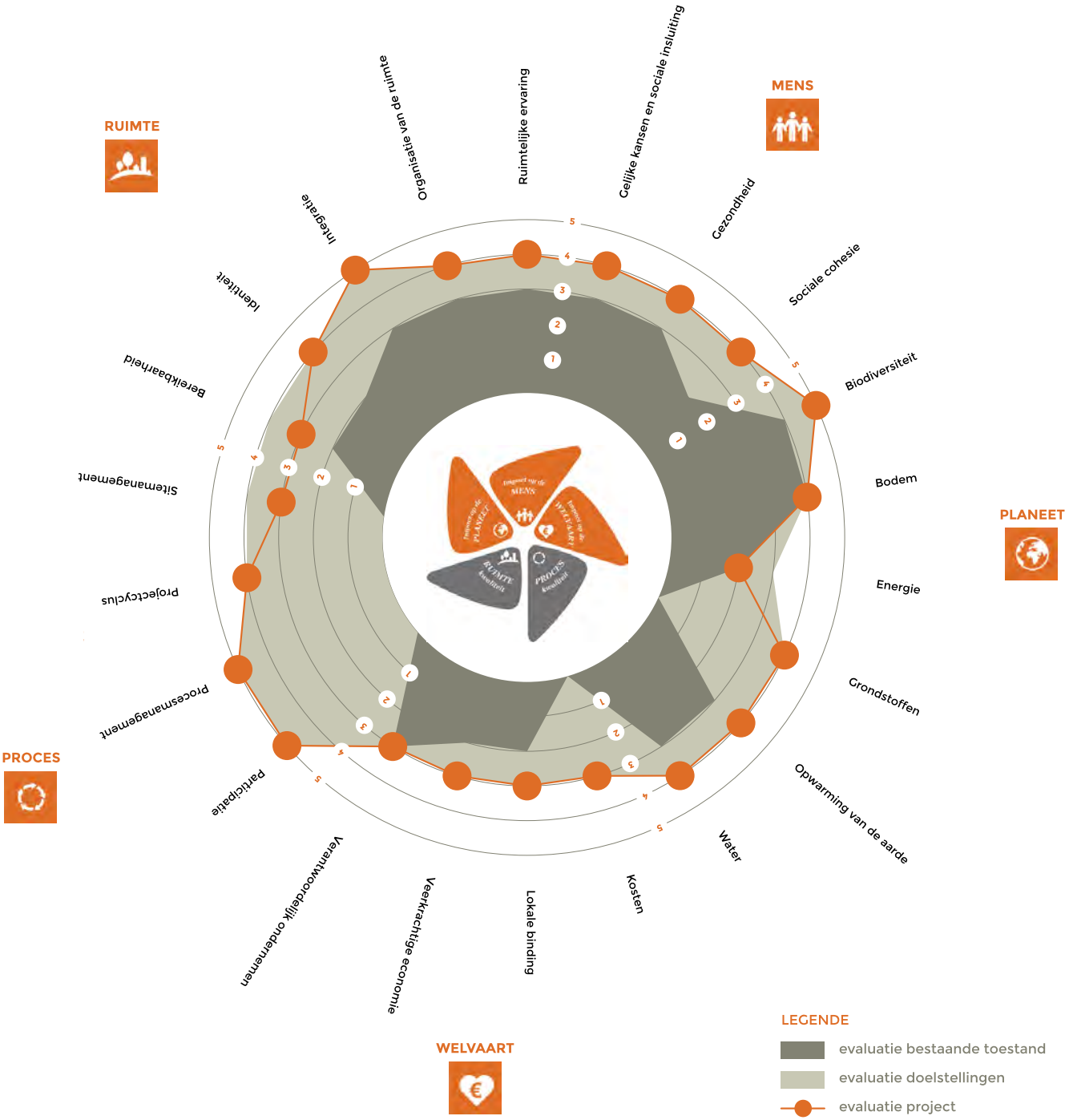
RUIMTE
MENS
PLANEET
PROCES
WELVAART
Organisatie van de ruimte
Ruimtelijke ervaring
Gelijke kansen en sociale insluiting
Gezondheid
Sociale cohesie
Biodiversiteit
Bodem
Energie
Grondstoffen
Opwarming van de aarde
Water
Kosten
Lokale binding
Veerkrachtige economie
Verantwoordelijk ondernemen
Participatie
Procesmanagement
Projectcyclus
Sitemanagement
Bereikbaarheid
Identiteit
Integratie
LEGENDE
evaluatie bestaande toestand
evaluatie doelstellingen
evaluatie project

atelier horizon